

Certificaten- marktrapport 2018

18/06/2019

Inhoudsopgave

1	Groenestroomcertificaten	7
1.1	Uitgereikte groenestroomcertificaten	7
1.2	Handel in groenestroomcertificaten	9
1.2.1	Bilaterale handel in groenestroomcertificaten.....	9
1.2.1.1	<i>Aantal bilateraal verhandelde groenestroomcertificaten</i>	10
1.2.1.2	<i>Transactieprizen groenestroomcertificaten</i>	11
1.2.2	Overdracht van groenestroomcertificaten aan de netbeheerders aan minimumsteun	13
1.2.2.1	<i>Aantal groenestroomcertificaten overgedragen aan de netbeheerders aan minimumsteun</i>	13
1.2.2.2	<i>Groenestroomcertificaten overgedragen aan de netbeheerders aan minimumsteun in euro</i>	17
1.2.3	Verkoop groenestroomcertificaten door de netbeheerders	18
1.2.3.1	<i>Aantal door de netbeheerders verkochte groenestroomcertificaten op de commerciële markt</i>	18
1.2.3.2	<i>Gemiddelde prijs door de netbeheerders verkochte groenestroomcertificaten op de commerciële markt</i>	20
1.2.3.3	<i>Beoordeling van de verkoop van steuncertificaten door de netbeheerders op de commerciële markt</i>	21
	1.2.3.3.1 Veilingen	21
	1.2.3.3.2 Verkopen buiten de veilingen.....	22
1.2.3.4	<i>Opkoopregeling</i>	23
1.2.4	Concentratie groenestroomcertificatenmarkt	23
1.3	Inlevering van groenestroomcertificaten voor de certificatenverplichting op 31 maart 2019	25
1.3.1	Berekening van het aantal in te leveren groenestroomcertificaten	25
1.3.2	Resultaten van de inlevering GSC van 31 maart 2019	26
1.4	Groenestroomcertificatenoverschot.....	28
1.4.1	Volumes.....	28
1.4.2	Portefeuilles	28
1.4.3	Vooruitblik inlevering 31 maart 2020.....	29
2	Warmte-kraachtcertificaten	30
2.1	Uitgereikte warmte-kraachtcertificaten	30
2.2	Handel in warmte-kraachtcertificaten	31
2.2.1	Bilaterale handel in warmte-kraachtcertificaten.....	31
2.2.1.1	<i>Aantal bilateraal verhandelde warmte-kraachtcertificaten</i>	32
2.2.1.2	<i>Transactieprizen warmte-kraachtcertificaten</i>	33
2.2.2	Overdracht van warmte-kraachtcertificaten aan de netbeheerders aan minimumsteun.....	35
2.2.3	Verkoop warmte-kraachtcertificaten door de netbeheerders	37
2.2.3.1	<i>Aantal door de netbeheerders verkochte warmte-kraachtcertificaten op de commerciële markt</i>	38
2.2.3.2	<i>Gemiddelde prijs door de netbeheerders verkochte warmte-kraachtcertificaten op de commerciële markt</i>	39
2.2.3.3	<i>Beoordeling van de verkoop van steuncertificaten door de netbeheerders op de commerciële markt</i>	40
	2.2.3.3.1 Veilingen	40
	2.2.3.3.2 Verkopen buiten de veilingen.....	40
2.2.3.4	<i>Opkoopregeling</i>	40
2.2.4	Concentratie warmte-kraachtcertificatenmarkt	41
2.3	Inlevering van warmte-kraachtcertificaten voor de certificatenverplichting op 31 maart 2019	42
2.3.1	Berekening van het aantal in te leveren warmte-kraachtcertificaten	42
2.3.2	Resultaten van de inlevering WKC van 31 maart 2019.....	42

2.4	Warmte-kraachtcertificatenoverschot.....	44
2.4.1	Volumes.....	44
2.4.2	Portefeuilles	45
2.4.3	Vooruitblik inlevering 31 maart 2020.....	46

Lijst van tabellen

Tabel 1:	Aantal uitgereikte aanvaardbare groenestroomcertificaten per energiebron en per productiejaar voor de laatste 5 jaar.....	7
Tabel 2:	Aantal overgedragen GSC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun tijdens de vijf laatste handelsperiodes, per niveau van minimumsteun	14
Tabel 3:	Aantal uitgereikte en aantal aan minimumsteun overgedragen GSC.....	16
Tabel 4:	Aantal door de netbeheerders verkochte GSC	19
Tabel 5:	Aantal kopers van GSC van de netbeheerders	20
Tabel 6:	Gewogen gemiddelde transactieprijs GSC, opgesplitst in verkopen door netbeheerders en verkopen door andere marktpartijen.....	20
Tabel 7:	Aantal GSC ingeleverd door de DNBs bij de VREG in het kader van de opkoopregeling.....	23
Tabel 8:	Overzicht van de inleveringen van GSC	26
Tabel 9:	Aantal uitgereikte aanvaardbare warmte-kraachtcertificaten per technologie en per productiejaar voor de laatste 5 jaar.....	30
Tabel 10:	Aantal overgedragen WKC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun tijdens de vijf laatste handelsperiodes.....	36
Tabel 11:	Aantal uitgereikte en aantal aan minimumsteun overgedragen WKC	36
Tabel 12:	Aantal door de netbeheerders verkochte WKC.....	38
Tabel 13:	Aantal kopers van WKC van de netbeheerders	39
Tabel 14:	Gewogen gemiddelde transactieprijs WKC, opgesplitst in verkopen door netbeheerders en verkopen door andere marktpartijen.....	39
Tabel 15:	Aantal WKC ingeleverd door de DNBs bij de VREG in het kader van de opkoopregeling.....	40
Tabel 16:	Overzicht van de inleveringen van WKC	43

Lijst van figuren

Figuur 1:	Aantal uitgereikte groenestroomcertificaten per energiebron en per productiejaar.....	9
Figuur 2:	Aantal bilateraal verhandelde groenestroomcertificaten per maand vanaf april 2016.....	10
Figuur 3:	Gewogen gemiddelde, laagste en hoogste transactieprijs per GSC per maand, vanaf april 2016 t.e.m. maart 2019.....	11
Figuur 4:	Price spread transactieprijs verhandelde GSC in periode april 2018 t.e.m. maart 2019 (€/GSC (afgerond)).....	12
Figuur 5:	Aantal uitgereikte, verhandelde en in te leveren GSC en gewogen gemiddelde transactieprijs per handelsperiode.....	13
Figuur 6:	Aantal aan de netbeheerders overgedragen GSC aan gegarandeerde minimumsteun, gestapeld per energiebron	15
Figuur 7:	Aantal aan de netbeheerders overgedragen GSC aan gegarandeerde minimumsteun, gestapeld per niveau van minimumsteun	16
Figuur 8:	Bedragen uitbetaald door de netbeheerders voor aan minimumsteun overgedragen GSC in euro, gestapeld per energiebron	17
Figuur 9:	Bedragen uitbetaald door de netbeheerders voor aan minimumsteun overgedragen GSC in euro, gestapeld per niveau van minimumsteun	18
Figuur 10:	Aantal door de netbeheerders verkochte GSC in de totale aantallen bilateraal verhandelde GSC, per handelsperiode	19
Figuur 11:	Aantal kopers en verkopers van GSC in de vijf laatste handelsperiodes.....	24
Figuur 12:	HHI-index van de GSC markt voor de vijf laatste handelsperiodes	24
Figuur 13:	Schematisch overzicht van de inleveringen GSC per inleverjaar.....	27
Figuur 14:	Evolutie van het overschot aan GSC op de markt	28

Figuur 15: Evolutie van de portefeuilles aan GSC van de netbeheerders, toegangshouders en andere partijen	29
Figuur 16: Aantal uitgereikte aanvaardbare warmte-kranchcertificaten per technologie en per productiejaar	31
Figuur 17: Aantal bilateraal verhandelde warmte-kranchcertificaten per maand vanaf april 2016.....	32
Figuur 18: Gewogen gemiddelde, laagste en hoogste transactieprijs per WKC per maand, vanaf april 2016 t.e.m. maart 2019.....	33
Figuur 19: Price spread transactieprijs verhandelde WKC in periode april 2018 t.e.m. maart 2019 (€/WKC (afgerond)).....	34
Figuur 20: Aantal uitgereikte, verhandelde en in te leveren WKC en gewogen gemiddelde transactieprijs per handelsperiode.....	35
Figuur 21: Aantal overgedragen WKC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun, gestapeld per minimumsteun	36
Figuur 22: Bedragen uitbetaald door de netbeheerders voor aan minimumsteun overgedragen WKC in euro, gestapeld per niveau van minimumsteun	37
Figuur 23: Aantal door de netbeheerders verkochte WKC in de totale aantallen bilateraal verhandelde WKC, per handelsperiode	38
Figuur 24: Aantal kopers en verkopers van WKC in de vijf laatste handelsperiodes	41
Figuur 25: HHI-index van de WKC markt voor de vijf laatste handelsperiodes.....	41
Figuur 26: Schematisch overzicht van de inleveringen WKC per inleverjaar	44
Figuur 27: Evolutie van het overschot aan WKC op de markt	45
Figuur 28: Evolutie van de portefeuilles aan WKC van de netbeheerders, toegangshouders en andere partijen	45

Voorwoord

We publiceren met dit Certificatenmarktrapport voor de vijfde keer een specifieke analyse van de evoluties op de markt van de groenestroom- en warmte-kraachtcertificaten in Vlaanderen. Deze informatie over de stand van zaken op de certificatenmarkt is belangrijk voor de energiesector en is ook relevant voor het beleid, gelet op de cruciale rol van regelgeving op de beschreven ontwikkelingen. Naast dit jaarlijks Certificatenmarktrapport publiceren we dan ook maandelijks de relevante marktinformatie over groenestroom- en warmte-kraachtcertificaten op onze website.

We rapporteren via dit rapport over het toezicht op de certificatenmarkten en de quotumverplichting. Zo voeren we één van onze centrale doelstellingen uit, namelijk het bevorderen van de transparantie van de energiemarkt in Vlaanderen. Verder bevat het rapport ook een verslag van het toezicht op de rol van de netbeheerders inzake de werking van de certificatenmarkten, specifiek hun rol in het opkopen van steuncertificaten aan minimumsteun en het opnieuw op de markt brengen van deze opgekochte certificaten.

We zagen in 2018 een verdere verbetering op de markten van de groenestroomcertificaten. Onder invloed van de inlevering van certificaten in portefeuille van de distributienetbeheerders in het kader van de opkoopregeling van steuncertificaten met middelen uit het Energiefonds evolueerde het overschot op de markt voor groenestroomcertificaten verder in gunstige zin.

Hoewel het bestaande marktoverschot van groenestroomcertificaten door de opkoopacties van de Vlaamse overheid dus verder is gedaald, waren er nog voldoende groenestroomcertificaten beschikbaar om te voldoen aan de quotumplicht. Toch ontstond er eind 2018 ongerustheid in de markt, wat leidde tot hogere prijzen. Deze onrust werd veroorzaakt door een gedaald volume aan groenestroomcertificaten geveild door de netbeheerders en het feit dat sommige certificaatplichtige partijen op dat moment nog significante volumes aan groenestroomcertificaten moesten aankopen om aan hun quotumplicht van 31/03/2019 te kunnen voldoen.

Ook wat warmte-kraachtcertificaten betreft, vonden verdere opkoopoperaties plaats in 2018. Ondanks het feit dat de overschotten hier nog groter waren, ontstond ook hier ongerustheid in de aanloop naar de quotuminlevering en verhoogde dit aanzienlijk de transactieprijs voor warmte-kraachtcertificaten.

Als reactie hierop publiceren we nu een nieuwe statistiek op onze website rond eigendom van steuncertificaten. In deze maandelijksse statistiek wordt een stand van zaken gegeven van de geaggregeerde portefeuilles aan groenestroomcertificaten en warmte-kraachtcertificaten per soort eigenaar (leveranciers, netbeheerders en overige rekeninghouders).

Met dit rapport bieden we een algemeen overzicht aan zowel het beleid als aan de marktpartijen en belanghebbenden op de ontwikkelingen op de markten voor steuncertificaten.

Onze expertise blijft ter beschikking ter ondersteuning van het beleid.

Pieterjan Renier
Algemeen directeur

Methodologie en timing van het Certificatenmarktrapport

De gegevens in dit rapport over de handel in Vlaamse steuncertificaten (inclusief de verkopen van steuncertificaten door de netbeheerders) zijn weergegeven op basis van de transactiedatum per handels- of inleverperiode. Een handels- of inleverperiode loopt telkens van april jaar Y t.e.m. maart jaar Y+1. Dit geeft de activiteiten in de markt beter weer dan een analyse per kalenderjaar. Doordat de certificatenverplichting (het quotum), die de drijvende kracht is achter de handel in steuncertificaten, telkens moet ingediend worden op 31 maart jaar Y+1, vindt het grootste deel van de transacties voor de certificatenverplichting plaats in de maanden voorafgaand aan deze deadline.

De gegevens over uitgereikte steuncertificaten (per productiedatum) zijn echter weergegeven per kalenderjaar. Aangezien er administratief een periode nodig is tussen de productiemaand en tijdstip van het uitreiken van de steuncertificaten, vallen de periode van uitgereikte steuncertificaten per productiekalenderjaar en de handelsperiode grotendeels samen.

Aangezien steuncertificaten pas aan minimumsteun kunnen overgedragen worden aan de netbeheerders na uitreiking ervan, bekijken we de verkoop van steuncertificaten aan minimumsteun (per transactiedatum) dan weer per handelsperiode.

De resultaten van de controle op de verkopen van steuncertificaten door de netbeheerders is mee opgenomen in dit rapport.

Hierna worden groenestroomcertificaten aangeduid met “GSC” en warmte-kranchcertificaten met “WKC”.

1 Groenestroomcertificaten

1.1 Uitgereikte groenestroomcertificaten

Tabel 1 en Figuur 1 tonen het aantal door de VREG uitgereikte groenestroomcertificaten die aanvaardbaar zijn voor de certificatenverplichting in Vlaanderen, per energiebron en per productiejaar t.e.m. 2018 (status 3 juni 2019). De VREG baseert zich op gegevens van het VEA voor het bepalen van de volumes uit te reiken GSC.

Merk op dat de hieronder staande statistieken het aantal aanvaardbare GSC betreffen. De totale groenestroomproductie is groter dan het aantal uitgereikte en aanvaardbare GSC. Dit is niet alleen doordat voor bepaalde installaties slechts een deel van de GSC aanvaardbaar is voor de certificatenverplichting (bv. ingeval van bijstook), maar ook door de bandingfactoren. Deze laatste resulteren erin dat er mogelijk meer dan 1 MWh aan elektriciteit moet geproduceerd worden per GSC (dit geldt voornamelijk voor installaties met startdatum vanaf 1 januari 2013) en door het feit dat er productie-installaties van hernieuwbare energiebronnen bestaan die niet in aanmerking komen voor het verkrijgen van (aanvaardbare) GSC (waaronder zonnepanelen van maximaal 10 kW gekeurd vanaf 14 juni 2015). Ook doordat er meer en meer installaties op het einde van de steunperiode komen (wat betekent dat ze geen aanvaardbare GSC meer kunnen ontvangen), stijgt het aantal installaties dat geen GSC (meer) krijgt. Deze producenten kunnen wel nog een dossier bij het Vlaams Energieagentschap (VEA) indienen voor het verkrijgen van garanties van oorsprong. Voor meer toelichting over garanties van oorsprong verwijzen we naar ons jaarlijks brandstofmixrapport¹.

Tabel 1: Aantal uitgereikte aanvaardbare groenestroomcertificaten per energiebron en per productiejaar voor de laatste 5 jaar

Energiebron	2014	2015	2016	2017	2018	Aandeel energiebron 2018	Aandeel energiebron sinds 2002
Biogas – GFT met compostering	15.746	17.461	5.903	5.667	6.242	0,1%	0,1%
Biogas – hoofdzakelijk agrarische stromen	536.098	568.773	567.061	523.469	498.822	7,7%	5,9%
Biogas - overig	80.650	90.848	93.894	93.201	83.480	1,3%	4,2%
Biogas – RWZI	17.552	23.674	13.420	8.547	4.460	0,1%	0,4%
Biogas - stortgas	33.399	26.478	27.505	24.295	21.362	0,3%	1,5%

¹ <https://www.vreg.be/nl/document/rapp-2018-05-0>

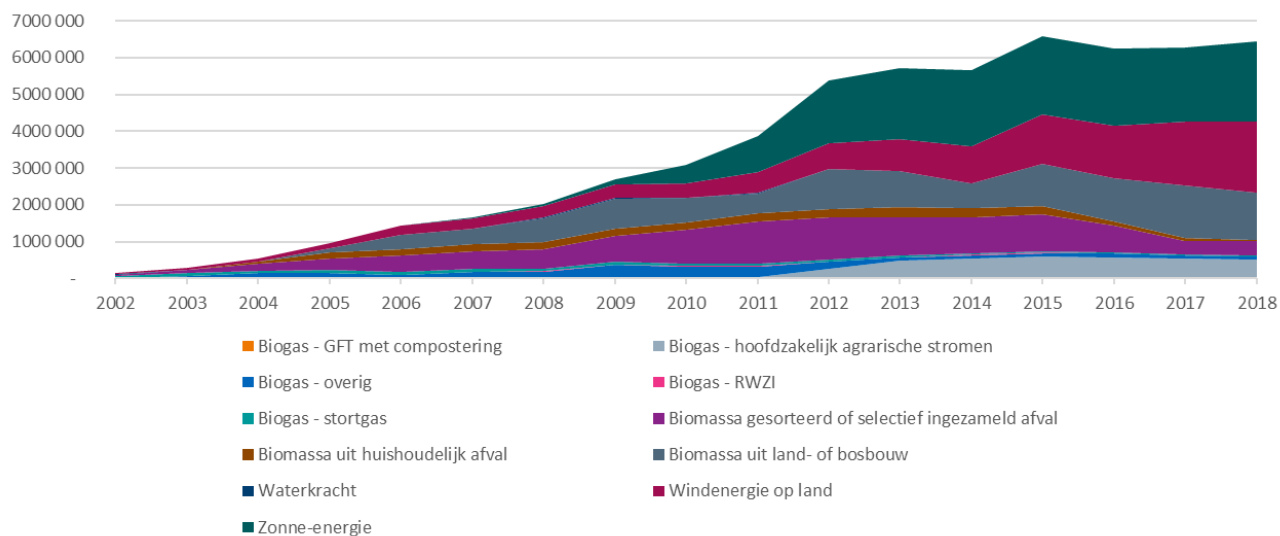
Biomassa gesorteerd of selectief ingezameld afval	964.705	1.020.416	722.096	358.086	398.089	6,2%	17,8%
Biomassa uit huishoudelijk afval	266.988	216.922	124.322	75.467	41.219	0,6%	4,4%
Biomassa uit land- of bosbouw	657.690	1.156.479	1.170.816	1.422.988	1.277.075	19,8%	19,3%
Waterkracht	2.749	2.050	2.077	1.786	1.839	0,0%	0,1%
Windenergie op land	1.006.049	1.324.537	1.429.663	1.742.024	1.921.011	29,8%	19,5%
Zonne-energie	2.068.472	2.133.569	2.090.909	2.029.240	2.188.174	34,0%	26,8%
Totaal	5.650.098	6.581.207	6.247.666	6.284.770	6.441.773	100%	100%

Aangezien er omwille van de administratieve doorlooptijd doorgaans nog uitreikingen van GSC gebeuren na de maand maart van het jaar volgend op het productiejaar, zijn de cijfers voor 2018 nog niet definitief. Zo zien we bij een vergelijking met de cijfers gepubliceerd in het rapport van vorig jaar nog een stijging van het aantal uitgereikte GSC voor 2017 producties (+170.456 GSC, of 3% van het totaal aantal uitgereikte GSC voor 2017). In nominale cijfers was er voornamelijk een stijging voor de energiebronnen windenergie op land (+143.304 GSC) en zonne-energie (+12.970 GSC).

Onder voorbehoud van nog wijzigende cijfers, kunnen we al vaststellen dat er voor windenergie een blijvende stijgende trend is. Zonne-energie veert lichtjes op mede dankzij de erg zonnige zomer in 2018. Verschillende biogas en biomassa bronnen blijven in dalende lijn gaan. Dit komt deels doordat een aantal van deze installaties aan het einde van hun steunperiode zijn gekomen en dus niet meer in aanmerking komen voor het verkrijgen van GSC. Het productievolume van installaties op basis van biomassa uit land- of bosbouw wordt sterk bepaald door grondstofprijzen en menselijke keuzes en kan daarom sterk fluctueren over de jaren heen.

Figuur 1: Aantal uitgereikte groenestroomcertificaten per energiebron en per productiejaar

1.2 Handel in groenestroomcertificaten

1.2.1 Bilaterale handel in groenestroomcertificaten

Elk jaar moeten de toegangshouders, geregistreerd op een elektriciteitsafnamepunt in het Vlaamse Gewest (uitgezonderd de netbeheerders), een aantal GSC inleveren voor hun certificatenverplichting (de "quotumplicht GSC", zie verder in paragraaf 1.3). De uiterste datum voor inlevering ligt op 31 maart van het kalenderjaar volgend op het elektriciteitsafnamejaar. Een quotumplichtige toegangshouder kan GSC verkrijgen door zelf elektriciteit op basis van hernieuwbare energiebronnen te produceren of door GSC aan te kopen in de markt.

Een handelsjaar voor GSC loopt eerder gelijk met de inleverperiode van de quotumplicht (van april jaar Y t.e.m. maart jaar Y+1) dan met een kalenderjaar. Aangezien GSC tien jaar geldig blijven voor inlevering voor de certificatenverplichting, kunnen steuncertificaten ook aangekocht worden in een eerdere handelsperiode en in portefeuille gehouden worden. Een toegangshouder is vrij om te beslissen al dan niet een reserve aan steuncertificaten in portefeuille te houden, alle risico's en kosten in overweging nemend (prijrisico, volumerisico, regelgevend risico, financieringskost,...). Steuncertificaten kunnen tijdens hun geldigheidsduur een onbeperkt aantal keer verhandeld worden (behalve verkoop aan minimumsteun (zie paragraaf 1.2.2)).

Als een steuncertificaat meerdere malen wordt verhandeld, zal dit ook telkens mee opgenomen zijn in de statistieken. Transacties waarvoor in het VREG-platform een prijs werd ingegeven buiten de vastgelegde prijsgrenzen² zijn niet mee opgenomen, omdat dit doorgaans fout uitgevoerde transacties betreft, correcties van foute transacties (bijvoorbeeld verkoop garanties van oorsprong met verkeerdelijk GSC erin of transacties bedoeld als verkoop aan minimumsteun, maar ingevoerd als gewone verkoop), of overdrachten van GSC tussen verschillende rekeningen van eenzelfde bedrijf of bedrijvengroep aan 0 euro. Ook *aankoop* van GSC door de netbeheerders tegen minimumsteun of de inlevering van GSC door de netbeheerders bij de VREG in het teken van de opkoopregeling van de Vlaamse Overheid zijn niet inbegrepen; dit wordt verder besproken

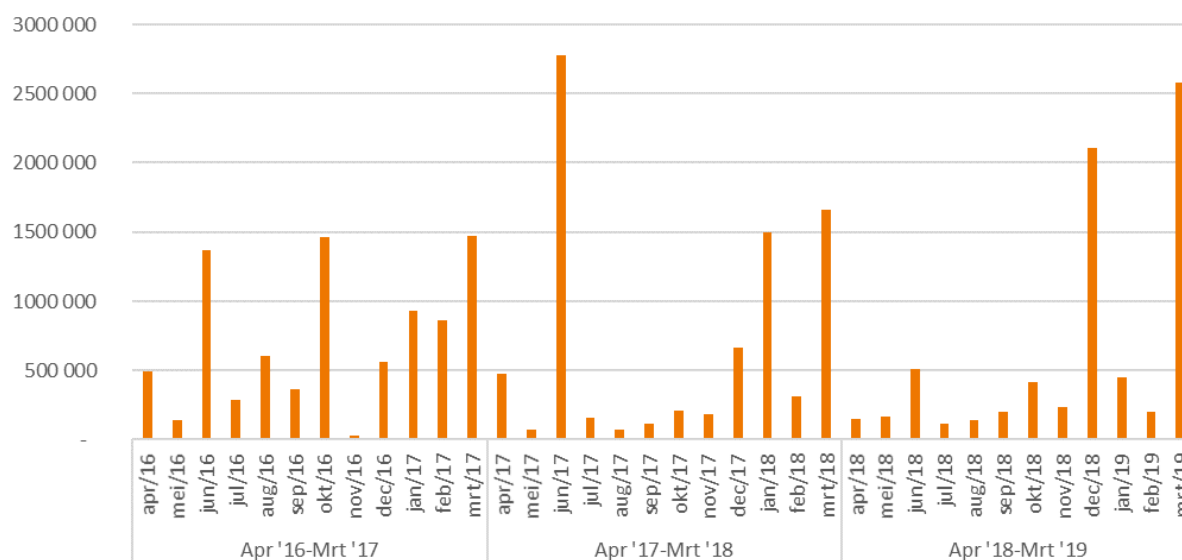
² Gebuikte prijsgrenzen ter bepaling of een transactie van GSC al dan niet wordt opgenomen in de statistieken: Statistieken t.e.m. oktober 2016: ondergrens 50 euro en bovengrens 160 euro. Statistieken vanaf november 2016: ondergrens 25 euro en bovengrens 134 euro.

in paragrafen 1.2.2. en 1.2.3.4. Verkopen op de markt van aan minimumsteun aangekochte GSC door de netbeheerders zijn dan weer wel opgenomen in de cijfers rond bilaterale handel.

1.2.1.1 Aantal bilateraal verhandelde groenestroomcertificaten

Figuur 2 toont het aantal bilateraal verhandelde groenestroomcertificaten per maand voor de voorbije drie handelsperiodes (april 2016 t.e.m. maart 2019).

Figuur 2: Aantal bilateraal verhandelde groenestroomcertificaten per maand vanaf april 2016

Tijdens de handelsperiode april 2018-maart 2019 werden in totaal 7.288.239 GSC verhandeld. Dat is weer een daling t.o.v. de vorige handelsperiode met ongeveer 11%. Waar er vroeger doorgaans een duidelijke piek werd gemeten in aantal verhandelde GSC in de maand maart van elke handelsperiode, zijn er de laatste jaren meerdere pieken waar te nemen doorheen het jaar. Deze komen overeen met de voornaamste veilingmomenten voor GSC georganiseerd door de netbeheerders (zie paragraaf 1.2.3). De twee pieken in december en maart vertegenwoordigen samen 64% van het totaal verhandelde volume in deze handelsperiode.

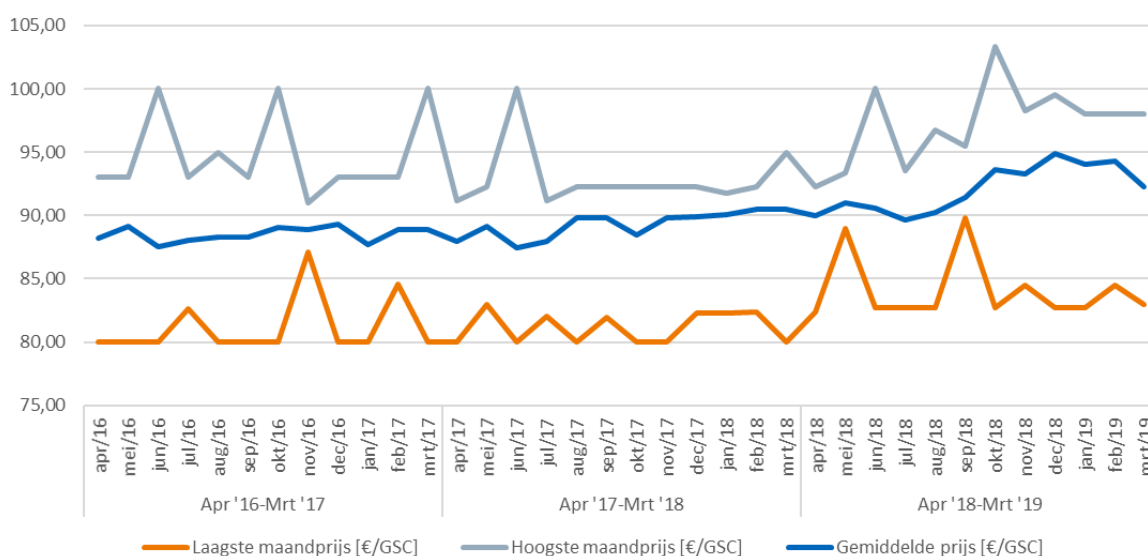
De daling van het aantal bilateraal verhandelde GSC is het gevolg van de sterke daling van de verkopen van GSC door de netbeheerders. Voor de handelsperiode april 2018-maart 2019 vertegenwoordigen deze verkopen met 28% een veel kleiner aandeel in de totale handel dan in de twee vorige periodes (respectievelijk 62% en 58%). Toch blijven de verkopen van GSC door de netbeheerders een belangrijk deel vormen van het aanbod aan GSC in de markt (zie paragraaf 1.2.3).

Van de overige 5,2 miljoen bilateraal verhandelde GSC met een transactieprijs binnen de vastgelegde prijsgrenzen en waarbij geen netbeheerder betrokken was, werden naar schatting een 34% verhandeld tussen partijen van eenzelfde industriële groep. Dit cijfer werd ook beïnvloed door consolidaties van energiebedrijven in 2018 en de hierbij horende transfers van steuncertificaten. Aangezien niet altijd eenduidig te bepalen is welke partijen tot eenzelfde groep kunnen gerekend worden en dus welke transacties hier al dan niet onder vallen, gaat het hier enkel om een inschatting.

1.2.1.2 Transactieprijsen groenestroomcertificaten

In Figuur 3 worden de gewogen gemiddelde bilaterale transactieprijsen per GSC per maand voor de drie meest recente handelsperiodes weergegeven, alsook de geregistreerde laagste en hoogste transactieprijsen per GSC per maand. Hierin zijn zowel transacties die deel uitmaken van langetermijncontracten als 'spot deals' inbegrepen.

Figuur 3: Gewogen gemiddelde, laagste en hoogste transactieprijs per GSC per maand, vanaf april 2016 t.e.m. maart 2019

De gewogen gemiddelde transactieprijs voor de handelsperiode april 2018-maart 2019 was €93,01/GSC, wat een duidelijke stijging is t.o.v. vorig jaar (€89,03/GSC). De gewogen gemiddelde transactieprijs steeg voornamelijk vanaf september 2018, om naar het einde van het eerste kwartaal van 2019 weer wat te dalen. Hoewel het bestaande marktoverschot van GSC verder is gedaald (zie paragraaf 1.4), waren er nog ruim voldoende GSC beschikbaar om te voldoen aan de quotumplicht. Toch ontstond er eind 2018 een lichte paniek op de markt, leidend tot hogere prijzen, veroorzaakt door een gedaald volume aan GSC geveild door de netbeheerders (meer hierover in paragraaf 1.2.3) en het feit dat sommige partijen nog significante volumes aan GSC moesten aankopen om aan hun quotumplicht van 31/03/2019 te kunnen voldoen.

Eén van de acties die wij ondernamen als gevolg van deze vaststellingen, was het publiceren van een nieuwe statistiek op onze website rond eigendom van steuncertificaten³. In deze maandelijkse statistiek wordt een stand van zaken gegeven van de geaggregeerde portefeuilles aan GSC en WKC per soort eigenaar (leveranciers, netbeheerders en overige rekeninghouders).

Verder wordt de prijszetting in de markt ook beïnvloed door het hoge aandeel intragroep-transacties. De prijszetting bij dergelijke transacties kan beïnvloed worden door andere factoren dan bij 'pure' verkopen op de bilaterale markt.

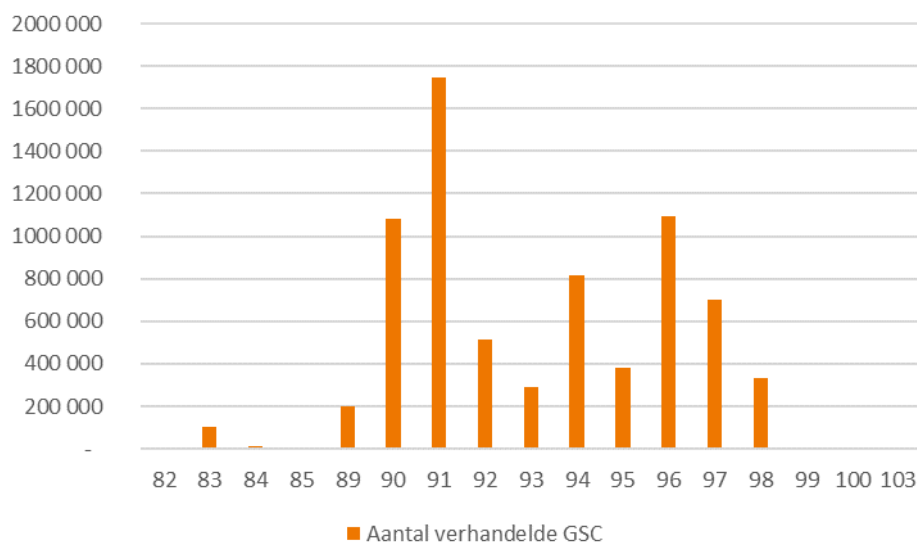
- Gewogen gemiddelde transactieprijs per GSC = €93,01
- Gewogen gemiddelde transactieprijs verkopen door netbeheerders = €94,88 (enkel spot)
- Gewogen gemiddelde transactieprijs overige bilaterale handel = €92,27 (spot, lange termijn contracten en intragroep-transacties)
  - Gewogen gemiddelde transactieprijs excl. intragroep-transacties (inschatting) = €92,91

³ <https://infogram.com/aantal-in-portefeuille-1h7v4prqyzj82k0?live>

- o Gewogen gemiddelde transactieprijs intragroep-transacties (inschatting) = €91,03

Met de stijging van de gewogen gemiddelde transactieprijs stegen ook de laagste (€82,35/GSC) en de hoogste (€103,37/GSC) geregistreerde transactiepreisen per verhandeld GSC (enkel kijkend naar transacties binnen de vastgelegde prijsgrenzen). Hiermee werd de boetewaarde van €100/GSC als plafond doorbroken. Het aantal GSC dat aan deze waarde werd getransfereerd is echter verwaarloosbaar (zie Figuur 4).

Figuur 4: Price spread transactieprijs verhandelde GSC in periode april 2018 t.e.m. maart 2019 (€/GSC (afgerond))

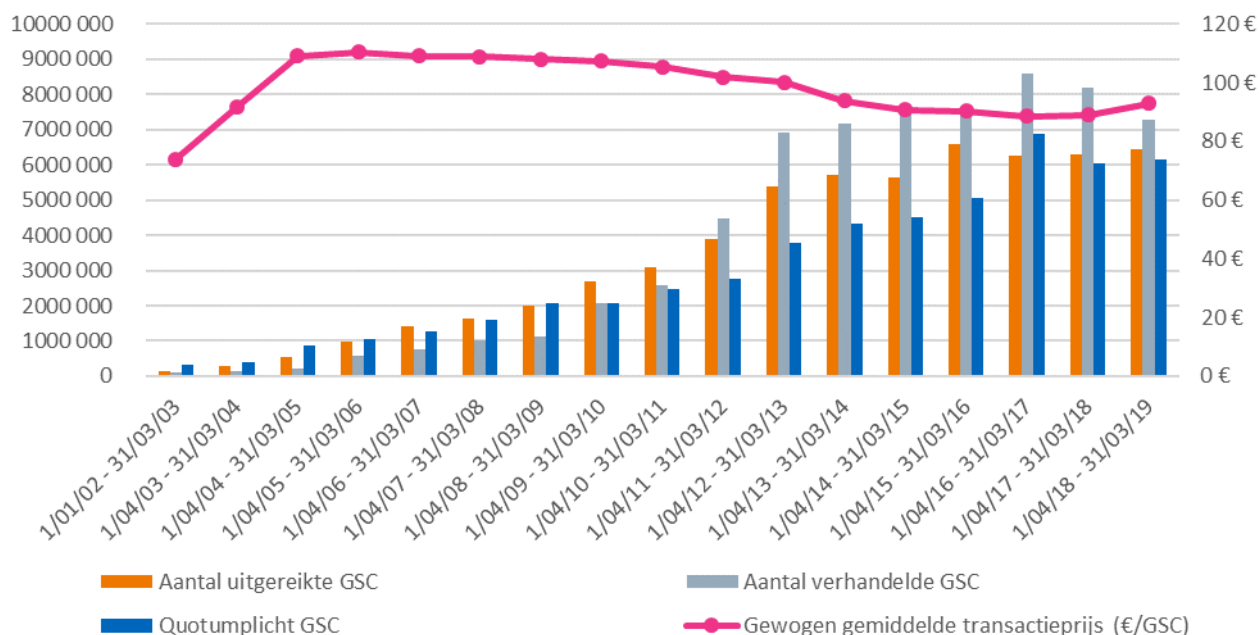

In de twee vorige handelsperiodes lag de piek in aantal bilateraal verhandelde GSC nog rond €87/GSC, maar voor deze handelsperiode is dit verschoven naar €91/GSC (24% van het verhandeld volume). De spread is verdeeld over een breder prijsinterval dan in de vorige handelsperiodes door de sterke stijging van de prijzen in het vierde kwartaal van 2018.

In Figuur 5 tenslotte is, vanaf de opstart van het certificatenstelsel in 2002, de evolutie weergegeven van:

- het aantal uitgereikte GSC per productiejaar (jaar Y);
- het aantal bilateraal verhandelde GSC per handelsperiode (april jaar Y t.e.m. maart jaar Y+1);
- de gewogen gemiddelde transactieprijs per GSC per handelsperiode;
- de jaarlijkse quotumplicht GSC (31 maart jaar Y+1) (zie paragraaf 1.3).

Figuur 5: Aantal uitgereikte, verhandelde en in te leveren GSC en gewogen gemiddelde transactieprijs per handelsperiode

De algemene dalende trend van de gewogen gemiddelde transactieprijs voor GSC die we zagen in de periode 2006-2017, ondanks het stijgende quotum, is in de voorbije twee handelsperiodes weer omgebogen onder invloed van het dalende marktoverschot. Hier moet wel bij vermeld worden dat de boetewaarde meermaals is gewijzigd doorheen de tijd:

- 75 euro per ontbrekend GSC op 31 maart 2003
- 100 euro per ontbrekend GSC op 31 maart 2004
- 125 euro per ontbrekend GSC tot en met 31 maart 2012
- 118 euro per ontbrekend GSC op 31 maart 2013
- 100 euro per ontbrekend GSC na 31 maart 2013

Sinds de handelsperiode april 2011-maart 2012 is het aantal bilateraal verhandelde GSC hoger dan het aantal uitgereikte GSC en ook een stuk hoger dan de quotumplicht. Deze cijfers zijn echter inclusief de intragroep-transacties, die een enigszins overschat beeld geven van de marktactiviteit.

1.2.2 Overdracht van groenestroomcertificaten aan de netbeheerders aan minimumsteun

1.2.2.1 Aantal groenestroomcertificaten overgedragen aan de netbeheerders aan minimumsteun

Zoals vastgelegd in Artikel 7.1.6. van het Energiedecreet moeten netbeheerders een minimumsteun toekennen aan producenten die hun GSC wensen over te dragen. Het niveau van deze minimumsteun is vastgelegd in het Energiedecreet en is afhankelijk van de gebruikte hernieuwbare energiebron en de gebruikte productietechnologie, alsook van de datum van ingebruikname van de installatie en het geïnstalleerd vermogen. Dit mechanisme geeft aan producenten financiële zekerheid over de minimumvergoeding die ze kunnen ontvangen voor hun

groenestroomproductie en wordt gebruikt wanneer de waarde van de minimumsteun hoger is dan de waarde die de producent kan krijgen op de bilaterale steuncertificatenmarkt.

Vóór 2011 werden enkel GSC afkomstig uit zonne-energie overgedragen aan de netbeheerders aan minimumsteun. De minimumsteun voor zonne-energie installaties in gebruik genomen in die jaren lag hoger dan de geldende boetewaarde, omdat de installatiekosten van deze installaties toen nog zeer hoog was. Vanaf 2010 is de minimumsteun voor zonne-energie installaties geleidelijk beginnen afnemen. Sinds 2011 worden onder invloed van de gedaalde prijzen op de bilaterale markt ook GSC uitgereikt voor elektriciteitsproductie uit andere energiebronnen dan zonne-energie overgedragen aan netbeheerders tegen de gegarandeerde minimumsteun. Het niveau van de minimumsteun is afhankelijk van de energiebron, de datum van ingebruikname van de productie-installatie en het geïnstalleerd vermogen. Een volledig overzicht van de waarden van de minimumsteun is te vinden in art. 7.1.6 van het Energiedecreet.

In de periode april 2018-maart 2019 werden 3.679.480 GSC overgedragen aan de netbeheerders. Het totaal jaarlijks overgedragen volume aan GSC blijft zo in stijgende lijn gaan (3.328.327 GSC in vorige handelsperiode). Tabel 2 toont het aantal GSC dat tegen minimumsteun aan de netbeheerders werd overgedragen tijdens de vijf laatste handelsperiodes per niveau van minimumsteun⁴.

Tabel 2: Aantal overgedragen GSC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun tijdens de vijf laatste handelsperiodes, per niveau van minimumsteun

Handelsperiode	€450	€350	€330	€300	€270	€250
April.2014-Maart.2015	523.563	340.184	483.446	162.377	155.173	113.336
April.2015-Maart.2016	544.624	352.678	496.522	168.996	160.804	117.440
April.2016-Maart.2017	518.424	333.676	472.968	161.991	153.061	110.936
April.2017-Maart.2018	528.027	338.419	476.355	161.560	152.655	111.942
April.2018-Maart.2019	559.925	361.066	504.229	172.458	164.835	117.691

Handelsperiode	€240	€230	€210	€150	€110	€100
April.2014-Maart.2015	31.867	133.862	80.302	1.506	79.786	485.543
April.2015-Maart.2016	32.460	138.891	84.192	3.713	116.304	443.846
April.2016-Maart.2017	30.599	129.351	81.107	1.008	127.013	435.695
April.2017-Maart.2018	32.010	127.593	78.975	920	114.557	409.002
April.2018-Maart.2019	32.725	139.704	84.673	892	117.730	340.690

Handelsperiode	€95	€93	€90	€80	€60	Totaal
----------------	-----	-----	-----	-----	-----	--------

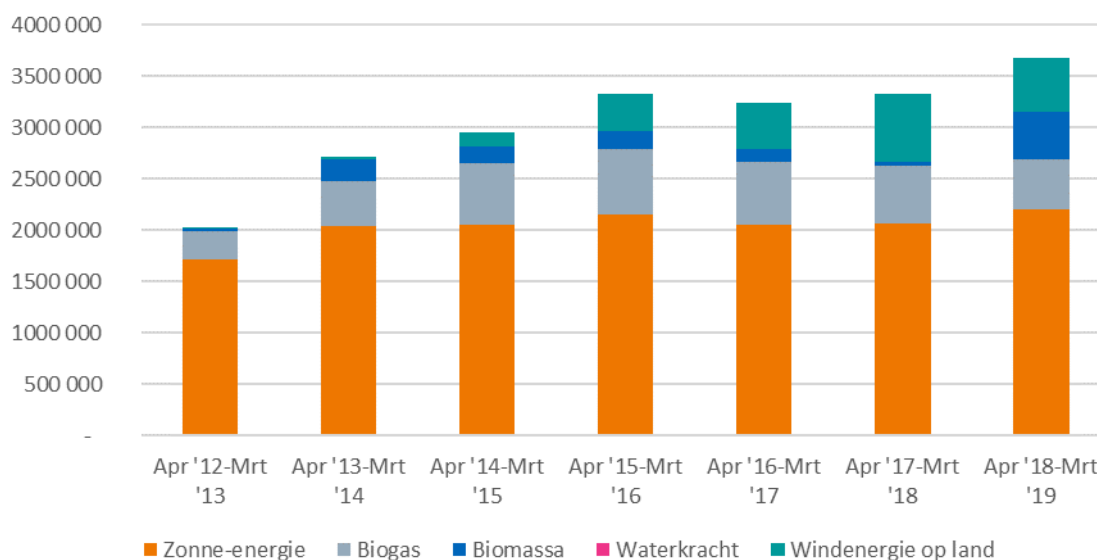
⁴ Voor meer details over het aantal GSC verkocht aan de netbeheerders per niveau van minimumsteun en per energiebron, zie statistiek 'Aantal steuncertificaten groene stroom verkocht aan de netbeheerder aan de wettelijke minimumprijs' op <https://www.vreg.be/nl/steuncertificaten-groene-stroom-wkk-en-garanties-van-oorsprong>

April.2014- Maart.2015	14	27.755	334.729	335	0	2.953.778
April.2015- Maart.2016	22	124.175	543.183	674	0	3.328.524
April 2016- Maart 2017	14	357.367	330.354	4	0	3 243 568
April 2017- Maart 2018	6	562.955	233.353	2	0	3.328.331
April 2018- Maart 2019	0	1.051.841	30.987	34	0	3.679.480

De stijging in aantal uitgereikte GSC voor zonne-energie dankzij de zonnige zomer van 2018, vertaalt zich ook in een stijging van het aantal GSC overgedragen aan minimumsteun voor deze prijsniveaus⁵. Verder zijn de zeer sterke stijging van het aantal overgedragen GSC aan een minimumsteun van €93⁶ en de zeer sterke daling van het aantal overgedragen GSC aan een minimumsteun van €90 opvallend. De GSC overgedragen aan een minimumsteun van €93 vormen voor het tweede jaar op rij de grootste groep, waar dit vroeger de GSC overgedragen aan €450 waren.

Figuren 6 en 7 geven de cijfers uit bovenstaande tabel grafisch weer per handelsperiode, eenmaal gestapeld volgens energiebron (de verschillende technologieën onder biogas en onder biomassa worden hier samen genomen) en eenmaal gestapeld volgens niveau van minimumsteun.

Figuur 6: Aantal aan de netbeheerders overgedragen GSC aan gegarandeerde minimumsteun, gestapeld per energiebron

Hoewel het aantal GSC uitgereikt voor windenergie op land blijft stijgen (zie paragraaf 1.1) door de jaarlijkse groei aan windturbines, was er toch een daling in het aantal GSC uit windenergie dat aan de netbeheerders werd overgedragen aan minimumsteun (14% van het totaal aantal aan minimumsteun overgedragen GSC). Mogelijks komt dit door de gestegen gemiddelde transactieprijs in de markt, waardoor producenten erin slagen weer betere prijzen te krijgen. Anderzijds steeg het aantal GSC uit biomassa dat werd overgedragen aan minimumsteun van 34.162 GSC in de vorige handelsperiode naar 462.662 GSC in de periode april 2018-maart 2019,

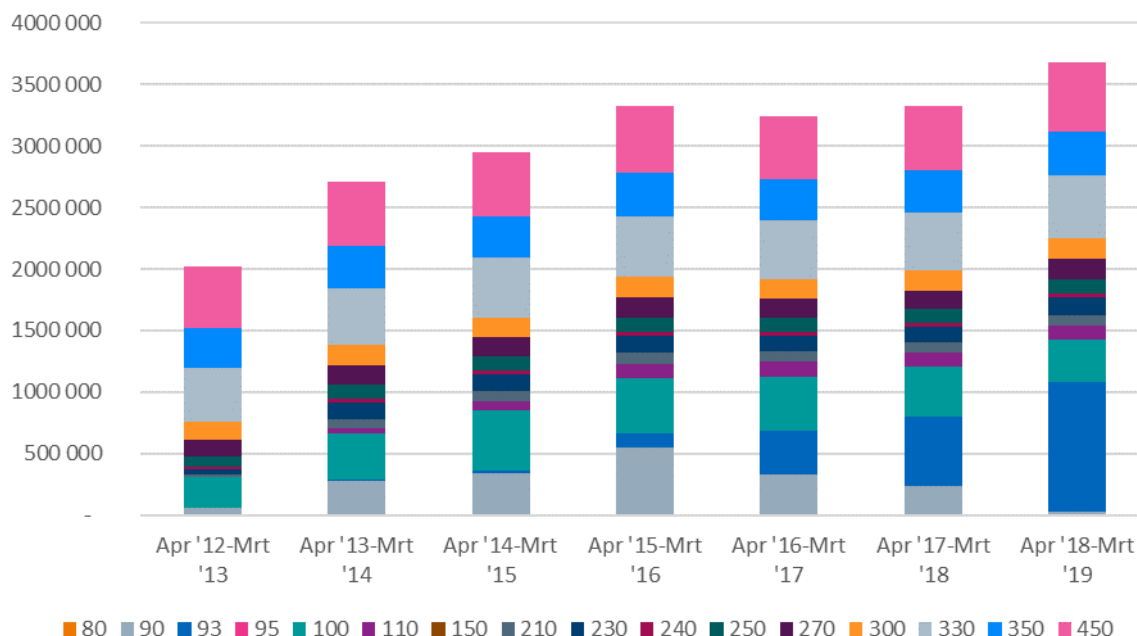
⁵ GSC overgedragen aan een minimumsteun hoger dan €110 zijn exclusief afkomstig van zonne-energie installaties, geïnstalleerd voor 2013.

⁶ Dit is de minimumsteun voor alle productie-installaties met een startdatum vanaf 2013.

ondanks het gedaald aantal uitgereikte GSC, waardoor het aandeel van deze energiebron gestegen is tot 13% van het totaal.

Zonne-energie blijft met 60% veruit het grootste volume vertegenwoordigen.

Figuur 7: Aantal aan de netbeheerders overgedragen GSC aan gegarandeerde minimumsteun, gestapeld per niveau van minimumsteun

In Tabel 3 vergelijken we het aantal aan de netbeheerders aan minimumsteun overgedragen GSC per handelsperiode met het aantal uitgereikte GSC voor de productieperiode die hier grotendeels mee overlapt⁷. Voorbeeld: GSC overgedragen aan minimumsteun tijdens de handelsperiode april 2018-maart 2019 t.o.v. uitgereikte GSC voor productiejaar 2018. Hieruit blijkt dat voor de laatste handelsperiode 57% van de uitgereikte GSC werden overgedragen aan de netbeheerders tegen minimumsteun (status 03/06/2019). Er wordt verwacht dat dit percentage nog wat zal dalen onder invloed van nog uit te reiken GSC voor productiejaar 2018.

Tabel 3: Aantal uitgereikte en aantal aan minimumsteun overgedragen GSC

	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal uitgereikte, aanvaardbare GSC per productiejaar	5.650.098	6.581.207	6.247.666	6.284.770	6.441.773
Aantal GSC overgedragen aan minimumsteun	2.953.778	3.328.524	3.243.568	3.328.331	3.679.480
% GSC minimumsteun t.o.v. uitgereikt	52%	51%	52%	53%	57%

⁷ Het jaar van productie van GSC komt niet altijd overeen met het jaar van overdracht van de certificaten aan de netbeheerders. In het geval van zonne-energie worden de GSC echter doorgaans onmiddellijk na uitreiking automatisch aan de netbeheerder overgedragen.

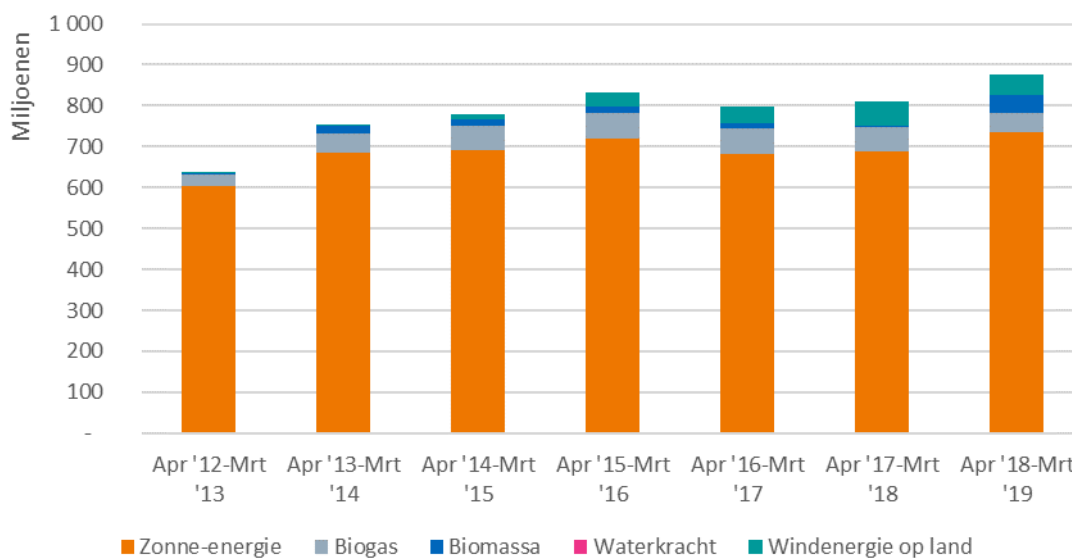

1.2.2.2 Groenestroomcertificaten overgedragen aan de netbeheerders aan minimumsteun in euro

In Figuur 8 en Figuur 9 is te zien wat deze overdrachten aan de netbeheerders voorstellen in euro, respectievelijk gestapeld per energiebron en per niveau van minimumsteun, naar analogie met de gegevens in Figuren 6 en 7.

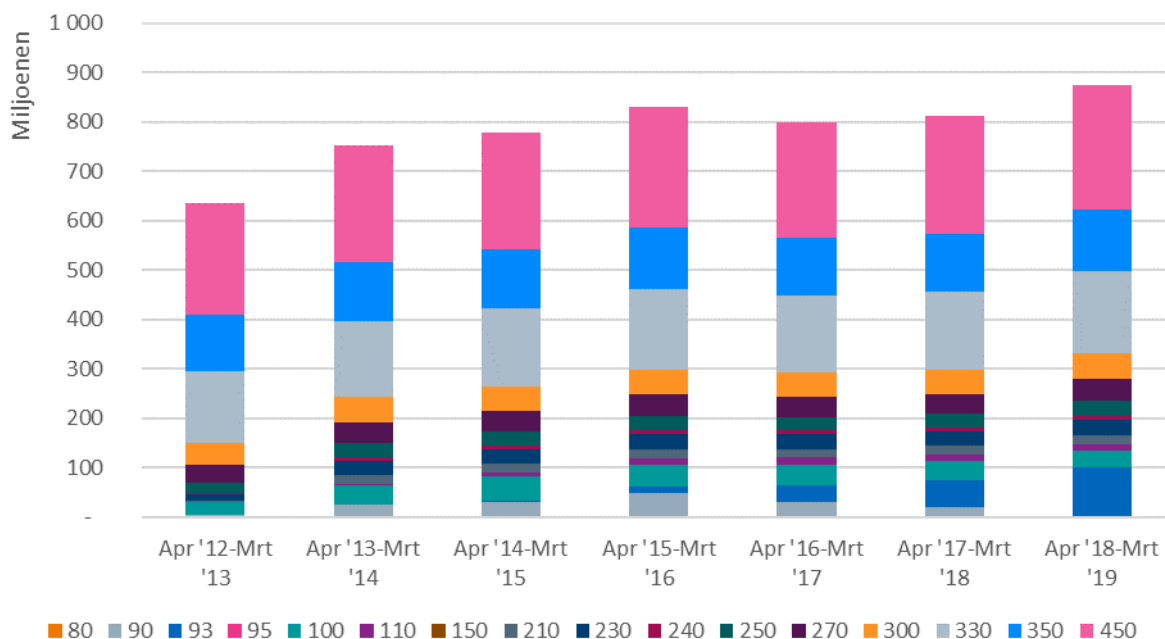
Het gaat hier om de bedragen uitgegeven door alle netbeheerders samen. In totaal komt dit neer op een 876 miljoen euro voor de laatste handelsperiode (tegenover goed 811 miljoen euro voor de vorige handelsperiode).

Figuur 8: Bedragen uitbetaald door de netbeheerders voor aan minimumsteun overgedragen GSC in euro, gestapeld per energiebron

Van het totaal bedrag dat door de netbeheerders werd betaald aan producenten die hun GSC hebben overgedragen aan minimumsteun tijdens de laatste handelsperiode, ging 84% naar producenten van zonne-energie, 6% naar wind, 6% naar biogas en 5% naar biomassa (het aandeel dat naar waterkracht ging is verwaarloosbaar).

Figuur 9: Bedragen uitbetaald door de netbeheerders voor aan minimumsteun overgedragen GSC in euro, gestapeld per niveau van minimumsteun

1.2.3 Verkoop groenestroomcertificaten door de netbeheerders

Overeenkomstig Artikel 7.1.6, §2 van het Energiedecreet hebben de netbeheerders de verplichting om GSC die hen aangeboden worden in ruil voor de wettelijk vastgelegde minimumsteun (zie vorige paragraaf) minstens één keer per jaar terug op de markt te brengen⁸. Dit moet gebeuren met als doel (een deel van) de kosten van deze opkoopplicht te recupereren.

Deze verkopen van GSC door de netbeheerders zaten al inbegrepen in de cijfers van paragraaf 1.2.1 over 'Bilaterale handel in GSC'. We filteren ze hier uit de totale cijfers en lichten ze verder toe in het kader van onze controle op de transparantie en regulariteit van de verkoop van steuncertificaten door de netbeheerders.

Bovenop deze verkopen door de netbeheerders op de commerciële markt, werden er in oktober 2018 voor het derde jaar op rij door de Vlaamse elektriciteitsdistributienetbeheerders ("DNBs") ook GSC ingediend bij de VREG, en kregen zij hiervoor een vergoeding van het Vlaams Energieagentschap met middelen uit het Energiefonds (de "opkoopregeling", zie Art. 6.4.14/2 en Art. 6.4.14/3 van het Energiebesluit). Deze volumes aan ingeleverde GSC zitten niet in de cijfers over de bilaterale handel in GSC en worden apart besproken in paragraaf 1.2.3.4.

1.2.3.1 Aantal door de netbeheerders verkochte groenestroomcertificaten op de commerciële markt

Tabel 4 geeft een overzicht van het aantal door de netbeheerders verkochte GSC per handelsperiode voor de vijf laatste handelsperiodes. Hierbij wordt gekeken naar de transactiedatum (uitvoeringsdatum) waarop de steuncertificaten werden verkocht door de

⁸ Art. 26 en Art. 27 van het Decreet houdende diverse bepalingen inzake energie van 16/11/2018 wijzigde Art. 7.1.6, §2, eerste lid, en Art. 7.1.7, §2, eerste lid van het Energiedecreet als volgt: "De netbeheerders brengen op regelmatige tijdstippen de certificaten die aan hen werden overgedragen op de markt (...)" werd gewijzigd naar "De netbeheerders brengen minstens één keer per jaar certificaten die aan hen werden overgedragen op de markt (...)"

netbeheerder. Dit betekent dat de in dit rapport weergegeven volumes verkochte GSC niet altijd overeenkomen met de volumes die in de periode april 2018-maart 2019 werden toegewezen aan een koper. Namelijk, aangezien netbeheerders doorgaans pas de steuncertificaten transfereren na ontvangst van betaling door de koper, zijn er in de periode april 2018-maart 2019 ook transacties geregistreerd volgend uit veilingen of verkoopovereenkomsten van vóór april 2018, en omgekeerd zullen er ook steuncertificaten zijn die - hoewel toegewezen aan een koper in de periode april 2018-maart 2019 - pas getransfereerd werden na maart 2019⁹.

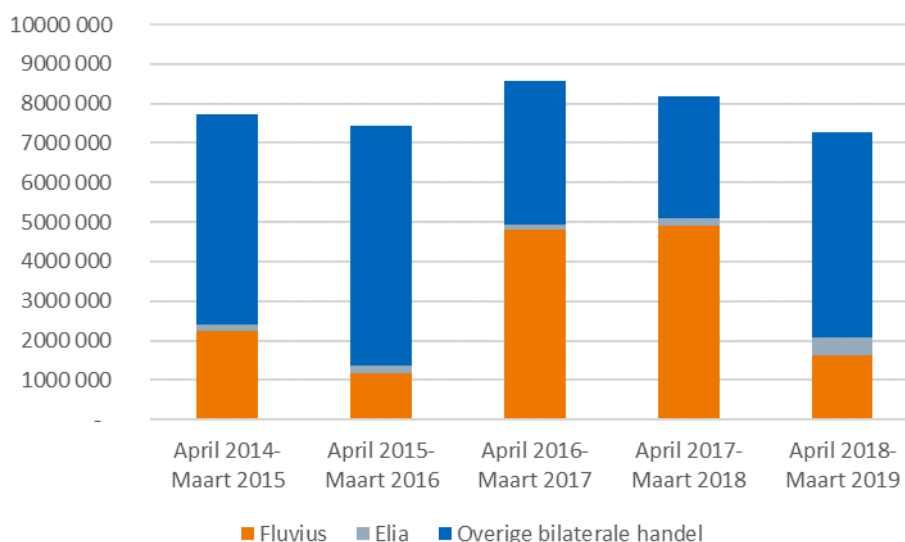
Tabel 4: Aantal door de netbeheerders verkochte GSC

Handelsperiode	Fluvius ¹⁰	Elia	Totaal
April 2014-Maart 2015	2.234.571	156.192	2.390.763
April 2015-Maart 2016	1.169.403	208.181	1.377.584
April 2016-Maart 2017	4.808.257	131.946	4.940.203
April 2017-Maart 2018	4.904.673	193.265	5.097.938
April 2018-Maart 2019	1.618.355	450.176	2.068.531

Het aantal door de netbeheerders verkochte GSC in de periode april 2018-maart 2019 is sterk gedaald t.o.v. de hoge volumes tijdens de twee vorige handelsperiodes. Deze daling is enkel te wijten aan de sterk gedaalde verkopen door Fluvius. Voor Elia steeg het aantal verkochte GSC zelfs t.o.v. de vroegere handelsperiodes. Dit wordt verder geanalyseerd in paragraaf 1.2.3.3.

In Figuur 10 zijn de verkopen van GSC door de netbeheerders afgebeeld als fractie van de totale volumes bilateraal verhandelde GSC.

Figuur 10: Aantal door de netbeheerders verkochte GSC in de totale aantallen bilateraal verhandelde GSC, per handelsperiode

Van alle bilateraal verhandelde GSC in de periode april 2018-maart 2019 werden 28% verkocht door een netbeheerder, in vergelijking met 62% in de vorige handelsperiode. Ondanks deze sterke daling, blijft een groot deel van het aanbod aan GSC in de markt bij de netbeheerders liggen, zeker wanneer rekening wordt gehouden met het feit dat naar schatting 34% van de overige

⁹ Aantal GSC verkocht door een netbeheerder in de periode april 2018-maart 2019, volgens datum van transactie = 2.068.531 GSC

Aantal GSC verkocht door een netbeheerder in de periode april 2018-maart 2019, volgens datum van veiling of volgens verkoopovereenkomst = 2.310.173 GSC

¹⁰ Op 01/07/2018 fuseerden Eandis System Operator cvba en Infracx cvba tot Fluvius System Operator cvba.

bilateraal verhandelde GSC werd getransfereerd tussen rekeningen van partijen van eenzelfde industriële groep (zie paragraaf 1.2.1.1) en steuncertificaten ook meermaals kunnen verhandeld worden en zo meermaals in de statistieken van de overige bilaterale handel komen (dit is niet zo bij verkopen door de netbeheerders, aangezien een steuncertificaat slechts eenmaal kan verkocht worden aan minimumsteun aan de netbeheerder).

Tabel 5 geeft een overzicht van het aantal verschillende kopers dat GSC aankocht bij de netbeheerders. Een aantal van hen kocht steuncertificaten bij beide partijen, waardoor de totalen lager zijn dan de som van de individuele aantallen.

Tabel 5: Aantal kopers van GSC van de netbeheerders

Handelsperiode	Fluvius	Elia	Totaal
April 2014-Maart 2015	17	11	20
April 2015-Maart 2016	27	16	30
April 2016-Maart 2017	29	10	30
April 2017-Maart 2018	30	7	31
April 2018-Maart 2019	22	19	25

1.2.3.2 Gemiddelde prijs door de netbeheerders verkochte groenestroomcertificaten op de commerciële markt

Tabel 6 vergelijkt de gewogen gemiddelde transactieprijs van GSC verkocht door de netbeheerders met de gewogen gemiddelde transactieprijs van alle andere bilaterale verkopen van GSC, en dit voor de laatste vijf handelsperiodes. De prijzen van de door de netbeheerders verkochte GSC lagen in de laatste handelsperiode tussen €89,01/GSC en €99,5/GSC (in de vorige handelsperiode was dit €87,00-€92,10/GSC).

Tabel 6: Gewogen gemiddelde transactieprijs GSC, opgesplitst in verkopen door netbeheerders en verkopen door andere marktpartijen

Handelsperiode	Gewogen gemiddelde transactieprijs/GSC		
	Verkopen door netbeheerders	Andere bilaterale transacties	Vershil
April 2014-Maart 2015	€88,17	€92,06	-4,23%
April 2015-Maart 2016	€87,55	€91,05	-3,85%
April 2016-Maart 2017	€87,15	€90,23	-3,42%
April 2017-Maart 2018	€88,47	€89,96	-1,66%
April 2018-Maart 2019	€94,88	€92,27	+2,82%

Voor de eerste keer was de gewogen gemiddelde prijs die de netbeheerders kregen voor de verkoop van GSC hoger dan de gewogen gemiddelde transactieprijs bij transacties waar de verkopende partij geen netbeheerder was (vb. producent, trader of andere marktpartij). Dit viel ook te verwachten gezien de sterk gestegen transactiepreizen in de periode september 2018-februari 2019 en het feit dat de netbeheerders enkel verkopen in de spot markt. De andere bilaterale transacties bevatten zowel verkopen via spot deals als via langetermijncontracten, en intragroep-transacties. De prijszetting bij de laatste twee gebeurt vaak op een ander moment dan op het moment van transactie.

Aangezien de verkopen door de netbeheerders een significant aandeel vormen van het aanbod aan GSC in de markt, hebben deze verkopen een belangrijke invloed op de transactiepreizen in de markt.

1.2.3.3 *Beoordeling van de verkoop van steuncertificaten door de netbeheerders op de commerciële markt*

1.2.3.3.1 Veilingen

Naar analogie met de vorige jaren werden de meeste steuncertificaten verkocht via “pay as bid” veilingen. Hierbij kunnen geïnteresseerde partijen een prijs bieden per blok. De minimale grootte van elk blok en het aantal blokken waarop een bod kan uitgebracht worden, worden op voorhand vastgelegd in de beschreven veilingprocedure¹¹. Voorafgaand aan de periode waarin geboden kan worden, worden alle geïnteresseerde partijen op de hoogte gebracht van de te hanteren procedures. Hiertoe worden de lijsten met potentiële kopers van steuncertificaten gebruikt die wij publiceren en waarin een partij zich op verzoek kan laten opnemen¹². Elia publiceert de procedure ook op haar website en maakt melding via haar nieuwsbrief.

Sommige netbeheerders opteren ervoor om een bodemprijs te hanteren waaronder geen verkoop wordt toegestaan. Alleen blokbiedingen die minstens deze bodemprijs opleveren worden toegewezen aan de hoogst biedende partij.

In de periode april 2018-maart 2019 werden er in totaal minder veilingen georganiseerd dan tijdens de vorige handelsperiodes: twee veilingen door Fluvius en drie door Elia (vroeger organiseerden Eandis en Infrac elk vier veilingen en Elia twee veilingen per handelsperiode) en werden er per veiling ook minder steuncertificaten aangeboden. In totaal werden zo bij de veilingen georganiseerd in de periode april 2018-maart 2019 2,5 miljoen GSC te koop aangeboden, vergeleken met 10,0 miljoen GSC¹³ in de periode april 2017-maart 2018.

Het totaal aan ontvangen biedingen was goed voor 162% van het aan de markt aangeboden volume aan GSC, t.o.v. 81% tijdens de vorige handelsperiode. 91% van de aangeboden GSC werden daadwerkelijk verkocht. Er was slechts één veiling waar niet alle aangeboden GSC verkocht geraakten, omwille van een biedprijs onder de door de netbeheerder vastgestelde bodemprijs.

Tijdens de vroegere handelsperiodes was het gangbare praktijk bij de netbeheerders om het totaal beschikbaar volume aan steuncertificaten in hun portefeuilles te koop aan te bieden bij een veiling. We stelden vast dat dit niet meer het geval was in de laatste handelsperiode.

Met de wijziging van Art. 7.1.6, §2, eerste lid, en Art. 7.1.7, §2, eerste lid van het Energiedecreet⁸ werd er ook meer ruimte gegeven aan de netbeheerders, zowel om minder veilingen te organiseren per jaar alsook om hier niet alle steuncertificaten in portefeuille in aan te bieden. Gezien het belang van de veilingen in het aanbod aan steuncertificaten in de markt, volgde de reactie in de markt al snel. Het uitblijven van een grote veiling in het tweede en derde kwartaal van 2018¹⁴ zorgde voor een toenemende nervositeit bij verschillende marktpartijen die nog aanzienlijke volumes aan steuncertificaten moesten inkopen voor de quotumplicht van 31 maart 2019, met sterk stijgende prijzen als resultaat. De beslissing om minder steuncertificaten te veilen bij de netbeheerders volgde enerzijds uit het in portefeuille houden van steuncertificaten voor de

¹¹ Bij de veilingen georganiseerd in de voorbije handelsperiode werden de blokken als volgt vastgelegd. Fluvius: minimum 25 certificaten per blok (GSC & WKC) en maximum 5 blokken; Elia: minimum 100 certificaten per blok (GSC & WKC) en maximum 5 blokken.

¹² <https://www.vreg.be/nl/kopers/groene-stroom> en <https://www.vreg.be/nl/kopers/wkk>

¹³ GSC uit een vorige veiling die niet verkocht geraakten, werden bij een volgende veiling opnieuw aangeboden. Deze GSC zitten dus meermaals in het cijfer van 10 miljoen GSC. Bij de veilingen georganiseerd in de periode april 2018-maart 2019 gaat het echter om unieke GSC.

¹⁴ Er werd in die periode slechts 1 veiling georganiseerd, met een aanbod van 90.000 GSC, tegenover 3 veilingen in dezelfde kwartalen in 2017 met een aanbod van gemiddeld 2,2M GSC per veiling (veilingen door Eandis en Infrac samengeteld).

opkoopregeling (zie paragraaf 1.2.3.4), en anderzijds uit vrees om, bij het aanbieden van een groter volume dan de vraag op dat moment, lagere prijzen te krijgen in de veiling.

Het is onze mening dat de opkoopregeling niet prioritair mag gezien worden aan de verkoop van steuncertificaten op de commerciële markt. Deze regeling is er gekomen om de grote overschotten aan GSC en WKC uit de markt te halen, en is dus eerder een (tijdelijke) bijkomende maatregel die maar in voege moet treden indien blijkt dat de netbeheerders er niet in slagen om hun portefeuilles aan steuncertificaten te verkopen op de commerciële markt. Wij maakten dit standpunt eerder ook over aan de netbeheerders en de bevoegde minister.

Verder is het hanteren van een bodemprijs door de netbeheerders bij het veilen van steuncertificaten voor ons een aanvaardbare manier om een minimale opbrengst per verkocht steuncertificaat te garanderen. Er moet wel op gelet worden dat deze bodemprijs niet zodanig hoog wordt gezet dat hierdoor de marktprijs kunstmatig zou opgedreven worden. Bij een markt in evenwicht, zou de prijszetting zich weer moeten normaliseren en is een bodemprijs niet meer nodig. Gezien de nog bestaande overschotten aan steuncertificaten, beschouwen we de markt momenteel evenwel nog niet als in evenwicht (meer hierover in paragrafen 1.4 en 2.4).

In november 2018 organiseerden zowel Fluvius als Elia een veiling. Gezien de toen heersende nervositeit op de markt, waren deze veilingen meer dan welkom in de markt. Helaas overlaptten de timing van beide veilingen, waardoor potentiële kopers al moesten bieden op de volgende veiling, terwijl ze de resultaten van de vorige veiling nog niet kenden. Hierdoor riskeerden ze ofwel teveel steuncertificaten aan te kopen, of net te weinig. Om dergelijke, onbedoelde, problemen in de toekomst te voorkomen, zetten we een coördinatie op samen met de netbeheerders, waarbij er overleg wordt gepleegd vooraleer de planning van een veiling wordt vastgelegd. Deze coördinatie werd voor de eerste keer toegepast bij de veilingen van het eerste kwartaal van 2019.

Gezien de impact die de veilingen hebben op de markt, dragen de netbeheerders een grote verantwoordelijkheid inzake het correct aanbieden van hun steuncertificaten. Het is belangrijk dat de gehanteerde procedures transparant zijn en toegankelijk voor alle marktpartijen. Wij blijven het belang benadrukken van periodieke veilingen op vaste tijdstippen, waarbij alle beschikbare steuncertificaten worden aangeboden, ofwel minstens kenbaar worden gemaakt. Elke onzekerheid die een leverancier heeft over het niet tijdig kunnen aankopen van het nodige aantal steuncertificaten, of over de prijs waaraan hij dit kan doen, doet de prijs voor de elektriciteitsverbruiker stijgen. Ook moet er op gelet worden dat de gestelde voorwaarden rond betaling en termijnen van uitvoeren van de transacties niet belemmerend werken voor de markt.

1.2.3.3.2 Verkopen buiten de veilingen

Naast de veilingen werden er ook 80.000 GSC verkocht via de minicompetities georganiseerd door het Vlaams Energiebedrijf. Kandidaat-verkopers die werden weerhouden via een openbare aanbesteding mogen een offerte indienen voor het leveren van bepaalde hoeveelheden steuncertificaten aan het Vlaams Energiebedrijf. Zolang deze verkopen niet gebeuren aan een lagere prijs dan de in de veilingen gehanteerde bodemprijzen en zolang er duidelijke certificaatoverschotten zijn, zijn deze verkopen een aanvaardbare praktijk en een extra mogelijkheid tot verkopen van steuncertificaten voor de netbeheerders. We hebben de netbeheerders wel gevraagd om niet meer deel te nemen aan deze mini-competities in een periode waarin ze geen veilingen organiseren, en dit om een level playing field te bewaren in de markt.

Eén netbeheerder heeft als clause in zijn elektriciteitscontract voor zijn eigen verbruik, dat hij zelf de nodige GSC en WKC aanlevert aan zijn elektriciteitsleverancier i.p.v. hiervoor kosten groene stroom en WKK aangerekend te krijgen. Voor de netbeheerder is dit een manier om nog wat steuncertificaten uit de portefeuille te kunnen verkopen, voor de leverancier is dit een nuloperatie. Het gaat hierbij over verwaarloosbare volumes aan GSC en WKC.

1.2.3.4 Opkoopregeling

In 2016 werd voor het eerst uitvoering gegeven aan de plannen tot afbouw van de voorraad GSC met middelen uit het Energiefonds. Dit fonds wordt gespijsd via de maandelijkse heffing ‘Bijdrage Energiefonds’, die van toepassing is op elk afnamepunt in het Vlaamse Gewest¹⁵. Het tarief van de bijdrage is afhankelijk van het spanningsniveau waarop het afnamepunt is aangesloten en, in geval van laagspanning, van het feit of men een residentiële of niet-residentiële afnemer is. Beschermde klanten betalen geen Bijdrage Energiefonds.

Via het Ministerieel Besluit van 17 december 2016 werd een maximum van 165 miljoen euro aan middelen uit het Energiefonds beschikbaar gesteld voor de vergoedingen voor de opkoop van GSC door de DNBs, vermeld in Artikel 6.4.14/2 van het Energiebesluit. Na goedkeuring door de Europese Commissie op 15 december 2017 om aan de netbeheerders vergoedingen toe te kennen voor het uit de markt halen van groenestroom- en warmte-krachtcertificaten, werden ook in 2017¹⁶ en 2018¹⁷ GSC ingediend bij de VREG door de DNBs in het kader van deze opkoopregeling.

De volumes GSC die de DNBs bij de VREG inleverden om aanspraak te kunnen maken op de vergoeding, zijn weergegeven in Tabel 7 volgens jaar van inlevering.

Tabel 7: Aantal GSC ingeleverd door de DNBs bij de VREG in het kader van de opkoopregeling

Aantal GSC	
2016	1.788.433
2017	2.987.996
2018	1.035.821

Eenmaal ingeleverd verliezen deze GSC elke waarde voor verder gebruik. Het effect hiervan op het groenestroomcertificatenoverschot is te zien in paragraaf 1.4.

1.2.4 Concentratie groenestroomcertificatenmarkt

Figuur 11 geeft het aantal kopers en verkopers weer in de totale bilaterale GSC markt (inclusief verkopen door de netbeheerders), en dit voor de vijf laatste handelsperiodes (april 2014-maart 2019). Zoals al werd besproken in paragraaf 1.2.1. is het aandeel intragroep-transacties binnen de bilaterale handel niet verwaarloosbaar. Bovendien zijn de 11 DNBs verenigd in één of meer

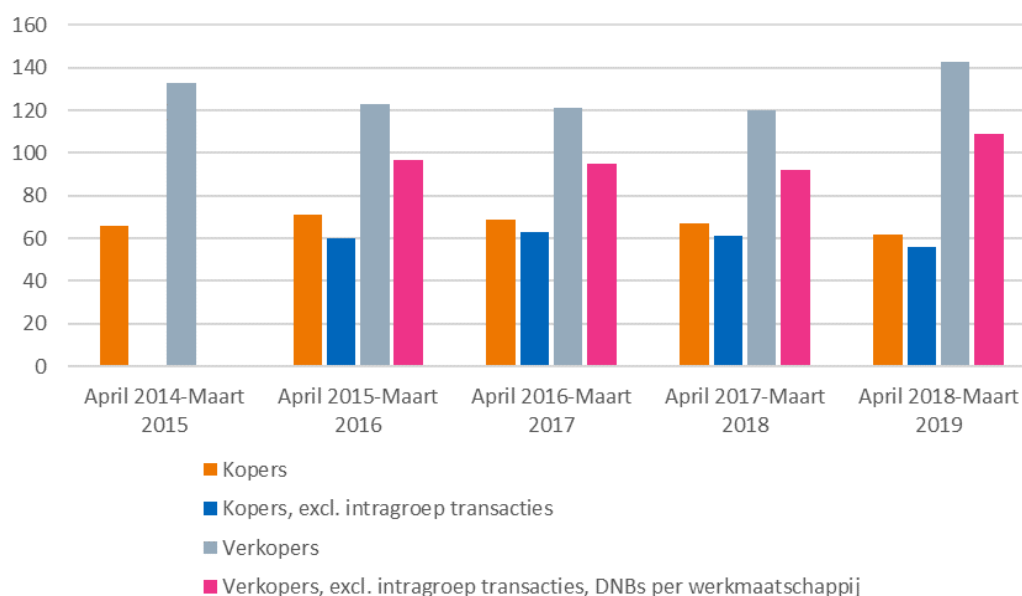
¹⁵ Energiedecreet: Titel XIV, Hoofdstuk I. Heffing op de afnamepunten van elektriciteit

¹⁶ Ministerieel besluit van 22 december 2017 houdende de voor het kalenderjaar 2017 beschikbare middelen voor de vergoedingen voor de opkoop van groenestroomcertificaten en warmte-krachtcertificaten door de elektriciteitsdistributienetbeheerders, vermeld in artikel 6.4.14/2 en artikel 6.4.14/3 van het Energiebesluit van 19 november 2010

¹⁷ Ministerieel besluit van 20 september 2018 houdende de voor het kalenderjaar 2018 beschikbare middelen voor de vergoedingen voor de opkoop van groenestroomcertificaten en warmte-krachtcertificaten door de elektriciteitsdistributienetbeheerders, vermeld in artikel 6.4.14/2 en artikel 6.4.14/3 van het Energiebesluit van 19 november 2010

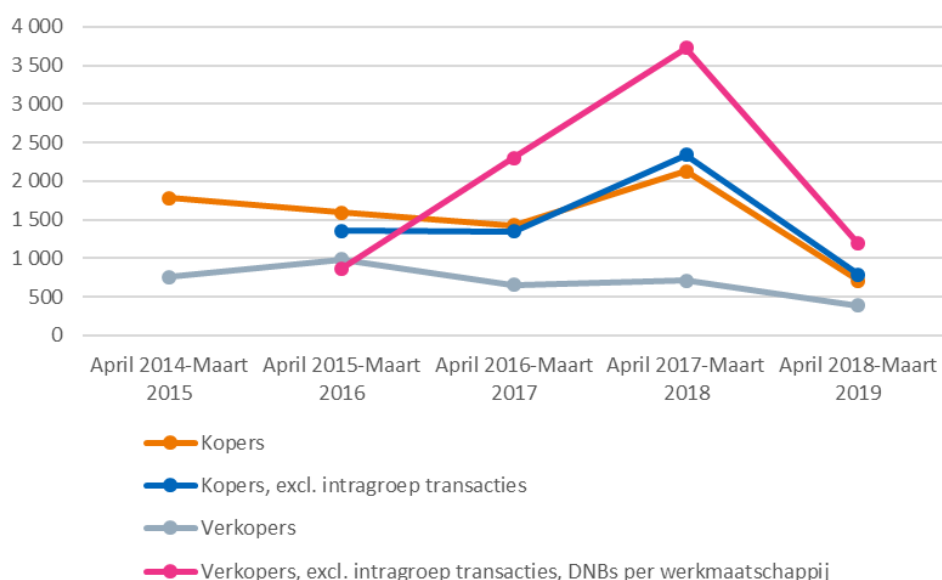
werkmaatschappijen¹⁸. Het weglaten van de intragroep-transacties en het samenvoegen van de verkopen door de DNBs tot de werkmaatschappijen, hebben een significante invloed op de cijfers betreffende de concentratie in de GSC-markt. Deze worden daarom ter vergelijking toegevoegd in Figuren 11 en 12.

Figuur 11: Aantal kopers en verkopers van GSC in de vijf laatste handelsperiodes

Om de marktaandelen van de verschillende spelers en de concentratiegraad in kaart te brengen, werden de Herfindahl-Hirschman indices (HHI)¹⁹ berekend.

Figuur 12: HHI-index van de GSC markt voor de vijf laatste handelsperiodes

¹⁸ Voor de fusie op 01/07/2018 van Eandis System Operator cvba en Infracvba tot Fluvius System Operator cvba, waren er twee werkmaatschappijen actief.

¹⁹ De HHI-index ligt steeds tussen 0 (volledige mededinging) en 10.000 (monopolie/monopsonie). Bij een HHI gelijk aan 10.000 is er slechts één verkoper/koper met een marktaandeel van 100%. Bij een HHI die 0 benadert, zijn er zeer veel kleine verkopers/kopers. Markten met een HHI lager dan 2000 worden beschouwd als concurrentieel, stijgt de HHI boven 2500 dan kan dit wijzen op zware risico's voor de marktwerking. Meer uitleg over de berekening van de HHI index is te vinden in het Marktrapport 2018, Bijlage 1, op de VREG website.

Door de gedaalde verkopen van GSC door de netbeheerders t.o.v. de twee vorige handelsperiodes, is de impact van het samenvoegen van de DNBs tot de werkmaatschappijen op de concentratiegraad in de markt kleiner geworden. Toch is het duidelijk dat de markt nog steeds meer geconcentreerd is aan aanbodzijde dan aan vraagzijde, net door het significant aandeel van de verkopen van GSC door de netbeheerders in de totale bilaterale handel. De impact van de intragroep-transacties op de concentratie van de GSC-markt is klein.

1.3 Inlevering van groenestroomcertificaten voor de certificatenverplichting op 31 maart 2019

1.3.1 Berekening van het aantal in te leveren groenestroomcertificaten

Elk jaar zijn de toegangshouders, geregistreerd op afnamepunten elektriciteit in het Vlaamse Gewest, verplicht om uiterlijk op 31 maart bij de VREG een aantal GSC in te leveren, berekend op basis van de elektriciteit afgenomen op de betreffende afnamepunten in het vorige kalenderjaar, de quotumplicht GSC (zie artikel 7.1.10. van het Energiedecreet). Conform het decreet bedroeg het quotumpercentage voor de indiening van 31 maart 2019 21,5%.

De totale elektriciteitsafname op het distributie- en transmissienet in Vlaanderen in 2018 bedroeg 42.356.399 MWh, een daling met 0,3% t.o.v. 2017. Een deel van deze elektriciteitsafname is vrijgesteld voor de quotumplicht GSC:

1. Leveringen door netbeheerders (293.215 MWh, 0,3% meer dan in 2017);
2. Vrijgestelde afnames door grote afnemers²⁰ (7.908.767 MWh);
3. Vrijgestelde afnames door elektro-intensieve ondernemingen die vallen onder de supercap²¹ (5.602.113 MWh).

Dit was de eerste inlevering waar de supercap voor elektro-intensieve ondernemingen van toepassing was, resulterend in een 100% vrijstelling van de quotumplicht GSC voor de afnames die hieronder vallen. Aangezien de meerderheid van de afnamepunten onder de supercap een jaarafname heeft van +1GWh en een Nace-code die voldoet aan de vrijstellingsvoorwaarden, hebben deze afnames ook de vorige jaren een vrijstelling gekregen, maar dan een lagere vrijstelling dan onder de supercap. Voor de inlevering van 31 maart 2019 zijn deze vrijstellingen

²⁰ De vrijgestelde afnames voor:

- (1) afnames tussen 1 en 20 GWh én een NACE code 05 t/m 33 (industrie en winning van delfstoffen), 46391, 52100 of 52241,
  - (2) afnames groter dan 20 GWh,
- Afnames op een gesloten distributienet worden beschouwd als één afnamepunt.

²¹ Volgens artikel 7.1.10., §3/1, van het Energiedecreet wordt het op ondernemingsniveau of vestigingsniveau verschuldigde bedrag van de door financieringssteun voor hernieuwbare energie ontstane kosten beperkt tot 4% van de bruto toegevoegde waarde van de betrokken onderneming of vestiging. Voor ondernemingen of vestigingen met een elektriciteitsintensiteit van ten minste 20% wordt dit beperkt tot 0,5% van de bruto toegevoegde waarde van de betrokken onderneming of vestiging. Dit houdt in dat in afwijking van §3 van hetzelfde artikel de factor E_v wordt verminderd met 100% van de hoeveelheid elektriciteit die werd afgenomen op het afnamepunt van de betrokken onderneming of vestigingseenheid naar rato van de hoeveelheid elektriciteit die werd afgenomen op het afnamepunt gedurende de periode in het jaar $n-1$ waarvan de certificaatplichtige toegangshouder was (de 'supercap'). De toepassing hiervan is afhankelijk van het storten van een bijdrage in het Energiefonds in het jaar $n-1$. De verdere voorwaarden en de te volgen procedure om als onderneming in aanmerking te komen voor toepassing van de supercap staan beschreven in artikels 6.6.1. t.e.m. 6.6.4. en artikel 12.3.16 van het Energiebesluit.

dus verschoven van de vrijstellingen voor afnames door grote afnemers naar de supercap-vrijstellingen, en zijn deze hierdoor gestegen tot een 100% vrijstelling²².

De totale vrijstellingen GSC voor punten 2 en 3 hierboven kwamen samen op 13.510.880 MWh, wat een stijging is met 6,9% t.o.v. 2017, toen er nog geen supercap bestond.

De totale hoeveelheid afgenomen elektriciteit waarop de quotumplicht GSC werd berekend, bedroeg bijgevolg 28.552.304 MWh; dit is 3,4% lager dan in 2017.

De quotumplicht GSC van 31 maart 2019 (elektriciteitsafnames 2018) voor alle toegangshouders samen kwam op 6.138.716 GSC, tegenover 6.057.011 GSC het jaar ervoor. Dit is een stijging met 1,4% t.o.v. vorig jaar, resulterend uit de stijging van het quotumpercentage van 20,5% naar 21,5%, gepaard met de daling van het certificaatplichtige afnamevolume.

1.3.2 Resultaten van de inlevering GSC van 31 maart 2019

Tabel 8 en Figuur 13 tonen de resultaten van alle voorbije inleveringen van GSC tot en met de inlevering van 31 maart 2019. Volgende gegevens zijn opgenomen in de tabel per inleveringsperiode:

- het quotumpercentage;
- het aantal GSC uitgereikt voor producties in het afnamejaar waarop de quotumplicht wordt berekend;
- het aantal GSC beschikbaar op de uiterste inleverdatum van 31 maart (GSC die eventueel al werden ingeleverd vóór deze datum zijn nog in deze cijfers inbegrepen en worden hier beschouwd als 'nog niet ingeleverd');
- het aantal in te leveren (i.e. de quotumplicht GSC) en aantal ingeleverde GSC voor de jaarlijkse quotumplicht.

Op 31 maart van het inleverjaar zijn er doorgaans ook al een deel GSC uitgereikt voor producties van datzelfde jaar beschikbaar op de markt. Deze zijn inbegrepen in de cijfers 'beschikbare GSC'.

Tabel 8: Overzicht van de inleveringen van GSC

Inlevering jaar Y	Quotum%	Uitgereikte GSC jaar Y-1 ²³	Beschikbare GSC 31/03/Y	Quotumplicht GSC 31/03/Y	Ingeleverde GSC
31/03/2003	0,80%	150.042	199.203	313.192	115.132
31/03/2004	1,20%	291.568	393.009	409.959	198.839
31/03/2005	2,00%	545.971	800.798	850.960	650.610
31/03/2006	2,50%	968.289	1.206.073	1.061.176	1.025.450
31/03/2007	3,00%	1.428.362	1.587.945	1.269.650	1.268.311
31/03/2008	3,75%	1.644.547	2.061.134	1.589.531	1.587.575
31/03/2009	4,90%	2.010.500	2.540.586	2.077.894	2.073.043
31/03/2010	5,25%	2.704.498	3.127.689	2.073.201	2.071.968
31/03/2011	6,00%	3.078.883	4.093.577	2.474.430	2.474.121
31/03/2012	7,00%	3.880.370	5.654.751	2.757.889	2.757.859
31/03/2013	12,06%	5.381.381	8.340.165	3.799.806	3.799.796

²² Voor de gesloten distributienetten en privédistributienetten waarop zich zowel een supercap-gerechtigde als niet-supercap-gerechtigde afname bevond, blijft de vrijstelling voor de niet-supercap-gerechtigde afname in de 'gewone' vrijstellingen voor grote afnemers zitten.

²³ Deze cijfers kunnen nog wijzigen voor de meest recente jaren, omwille van de administratieve termijn nodig voor de berekening van het aantal uit te reiken steuncertificaten en omwille van eventuele rechtzettingen.

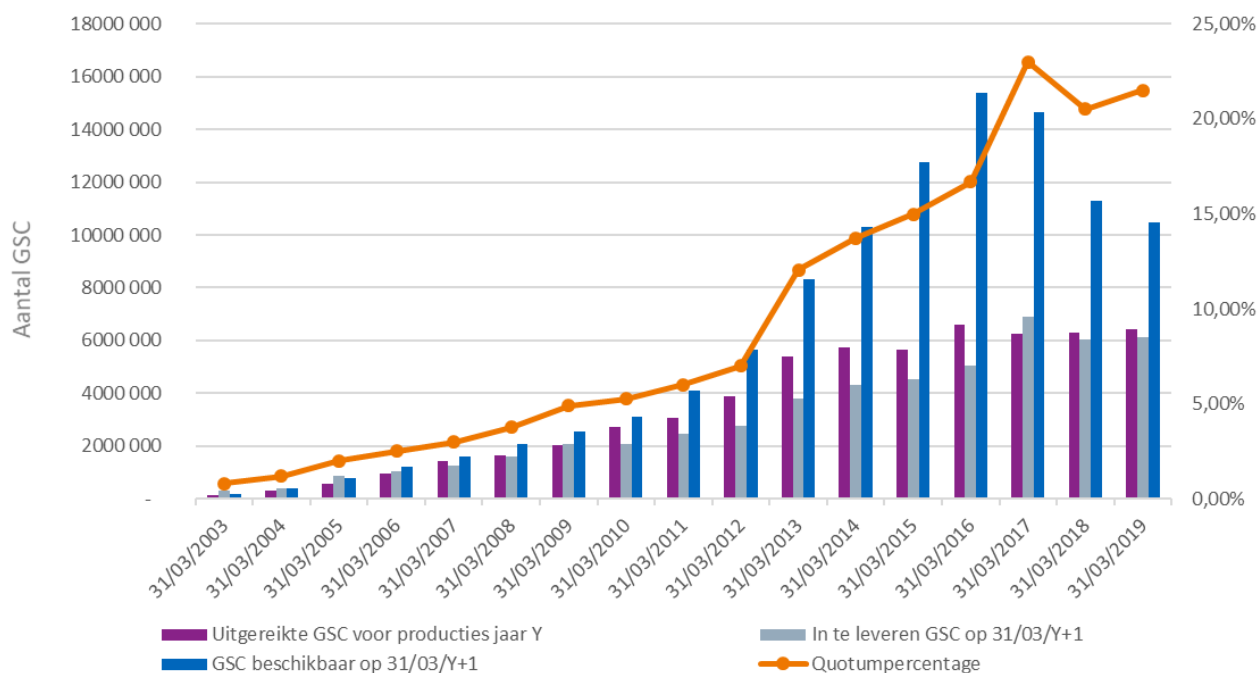
31/03/2014	13,71%	5.726.881	10.293.465	4.320.320	4.320.307
31/03/2015	14,99%	5.650.098	12.747.339	4.527.619	4.527.609
31/03/2016	16,69%	6.581.207	15.370.143	5.048.476	5.048.466
31/03/2017	23,00%	6.247.666	14.632.455	6.884.805	6.883.717
31/03/2018	20,50%	6.284.770	11.280.727	6.057.011	6.031.410
31/03/2019	21,50%	6.441.773	10.462.953	6.138.716	6.015.880

Voor het derde jaar op rij sinds de start van de certificatenverplichtingen is het aantal beschikbare GSC gedaald t.o.v. het jaar ervoor. Dit is te wijten aan de 1.035.821 GSC die in oktober 2018 door de netbeheerders werden ingeleverd bij de VREG in het teken van de opkoopregeling (zie paragraaf 1.2.3.4). Er waren echter nog steeds ruim voldoende GSC beschikbaar om te voldoen aan de quotumplicht GSC.

Globaal gezien blijft het aantal uitgereikte GSC per productiejaar stijgen, en ligt dit sinds 2009 (inlevering 31/03/2010) ook hoger dan de jaarlijkse quotumplicht GSC (met uitzondering van 31/03/2017 door het uitzonderlijk hoog quotumpercentage). Zonder opkoopregeling zou er dus een jaarlijkse toename zijn van het certificatenoverschot (zie paragraaf 1.4). De afwijking tussen aantal uitgereikte GSC t.o.v. aantal in te leveren GSC was het grootst voor de inleveringen in 2012 (+41%) en 2013 (+42%).

In totaal waren er in 2018 67 quotumplichtige toegangshouders geregistreerd in de toegangsregisters van de netbeheerders. Eén toegangshouder had niet voldoende afname om een quotumplicht te hebben. Drie toegangshouders slaagden er niet in tijdig GSC in te leveren, één toegangshouder voldeed deels aan de quotumplicht GSC. Alle overige 62 toegangshouders voldeden wel volledig aan hun quotumplicht GSC.

Figuur 13: Schematisch overzicht van de inleveringen GSC per inleverjaar

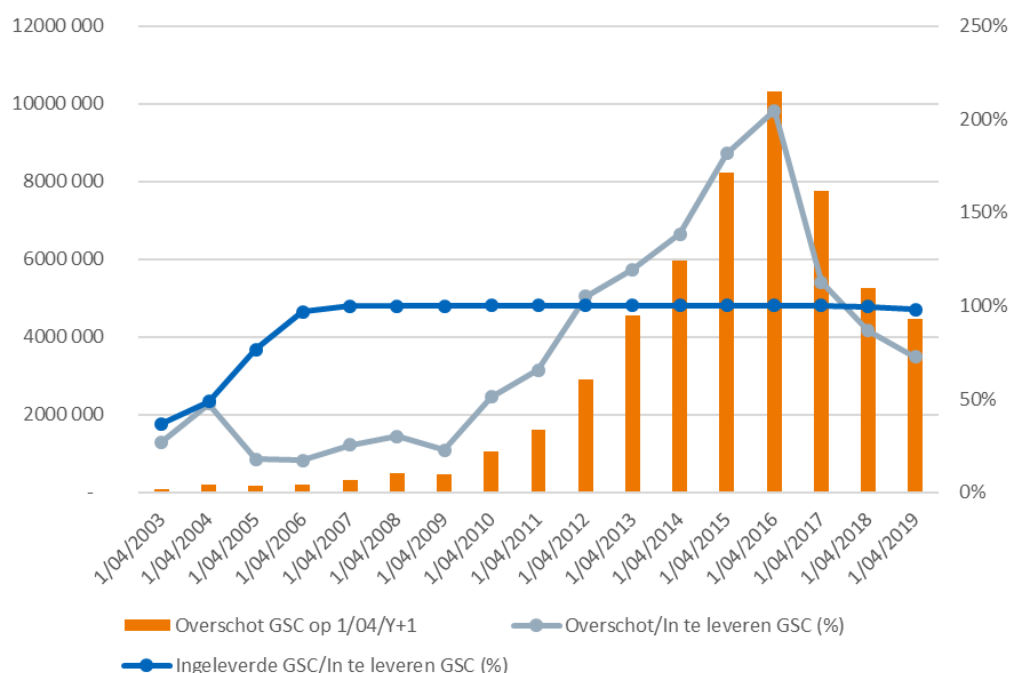
1.4 Groenestroomcertificatenoverschot

1.4.1 Volumes

Het aantal nog beschikbare GSC op 1 april 2019 om 0:00u, ná inlevering van de quotumplicht GSC, was 4.447.073 GSC of 72% van het aantal in te leveren GSC. Vorig jaar waren dit 5.249.317 GSC of 87%. Het overschot aan GSC is het voorbije jaar dus verder gedaald, en dit met 0,8 miljoen GSC (t.o.v. 2,5 miljoen GSC het jaar ervoor), door de opkoopregeling.

Figuur 14 geeft een overzicht van de evolutie van het jaarlijks certificatenoverschot. De 'overschotten' in de eerste jaren werden veroorzaakt doordat er minder GSC werden ingeleverd dan nodig om aan de quotumplicht te voldoen, ondanks nog beschikbare GSC in de markt. Pas vanaf inleveringsjaar 2007 werd voor ongeveer 100% aan de quotumplicht voldaan.

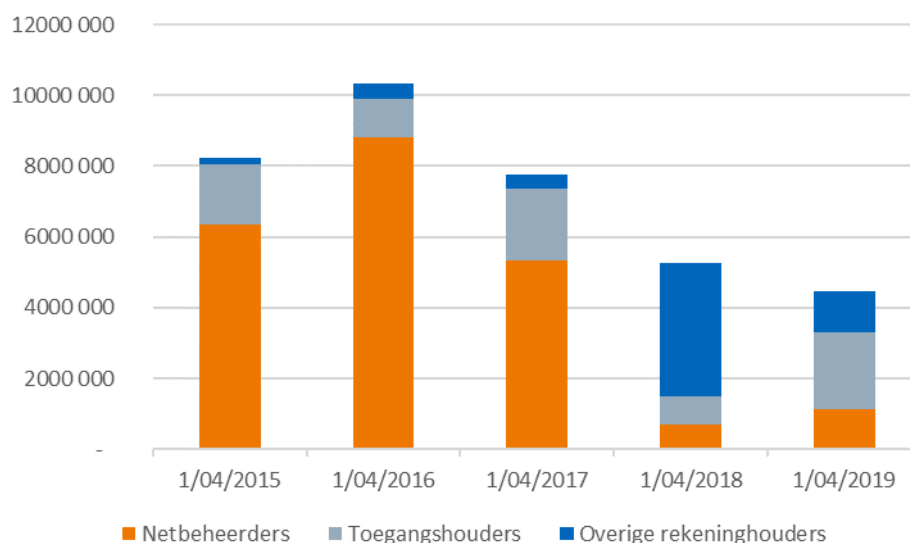
Figuur 14: Evolutie van het overschot aan GSC op de markt

1.4.2 Portefeuilles

Het grootste deel van het GSC overschot (48% of 2,15 miljoen GSC) zat op 1 april 2019 om 0:00u in de portefeuilles van de quotumplichtige toegangshouders. De overige 2,30 miljoen GSC zaten ongeveer gelijk verdeeld tussen de portefeuilles van de netbeheerders en de portefeuilles van producenten of andere partijen. Figuur 15 geeft de GSC overschotten weer volgens soort eigenaar van de portefeuille voor de vijf laatste jaren. Het gaat hier telkens om een momentopname van de verdeling van de GSC over de verschillende portefeuilles.

Figuur 15: Evolutie van de portefeuilles aan GSC van de netbeheerders, toegangshouders en andere partijen

1.4.3 Vooruitblik inlevering 31 maart 2020

Het quotumpercentage voor de inlevering van 31 maart 2020 blijft 21,5%. Bij een gelijke elektriciteitsafname kan dus een gelijke quotumplicht GSC verwacht worden. Aangezien 2018 het eerste afnamejaar was waarin de supercap voor elektro-intensieve bedrijven van kracht was, valt niet uit te sluiten dat nog niet alle ondernemingen hier tijdig hun weg naar gevonden hebben. Indien er, naast een aanvraag van de ondernemingen die dit vorig jaar al deden, nog nieuwe aanvragen zouden ingediend worden en deze zouden aanvaard worden voor toepassing van de supercap, kan dit de certificaatplichtige elektriciteitsafname en hiermee de quotumplicht GSC doen dalen. Aanvragen moeten worden ingediend bij het Vlaams Energieagentschap uiterlijk op 15 juli 2019.²⁴

Voor een prognose over het aantal uit te reiken GSC verwijzen we naar het rapport van het Vlaams Energieagentschap.²⁵

Het ter beschikking stellen van geld uit het Energiefonds voor het uit de markt halen van certificaten via de opkoopregeling, om zo verder de overschotten op de markt te beperken, wordt jaarlijks beslist via ministerieel besluit. Voor 2019 werd hier nog geen beslissing over genomen.

²⁴ <https://www.energiesparen.be/aanvraagprocedure-supercap-regeling>

²⁵ <https://www.energiesparen.be/monitoring-en-evaluatie/rapporten>

2 Warmte-kranchcertificaten

2.1 Uitgereikte warmte-kranchcertificaten

Tabel 9 en Figuur 16 tonen het aantal door de VREG uitgereikte warmte-kranchcertificaten die aanvaardbaar zijn voor de certificatenverplichting in Vlaanderen, per technologie en per productiejaar t.e.m. 2018 (status 3 juni 2019). Ook hier baseren we ons op gegevens van het VEA voor het bepalen van de volumes uit te reiken WKC.

Merk op dat de hier vermelde statistieken het aantal aanvaardbare WKC betreffen. De totale warmte-kranchbesparing is groter dan het aantal uitgereikte aanvaardbare WKC. Dit komt enerzijds doordat ook hier bandingfactoren gehanteerd worden bij het berekenen van het aantal uit te reiken WKC (installaties met startdatum vanaf 1 januari 2013) en anderzijds doordat er bij WKK veel meer installaties niet-aanvaardbare of helemaal geen WKC krijgen dan bij groene stroom. Zo kunnen enkel aanvaardbare WKC uitgereikt worden voor de warmte-kranchbesparing gerealiseerd door installaties die in dienst zijn genomen na 1 januari 2002, of die sinds die datum ingrijpend gewijzigd zijn, en neemt het aantal aanvaardbare WKC degressief af (en het aantal onaanvaardbare WKC dus toe) bij installaties met startdatum voor 1 januari 2013. Het aantal productie-installaties die binnen dit degressief systeem vallen, daalt echter jaarlijks en zal op termijn verdwijnen.

Tabel 9: Aantal uitgereikte aanvaardbare warmte-kranchcertificaten per technologie en per productiejaar voor de laatste 5 jaar

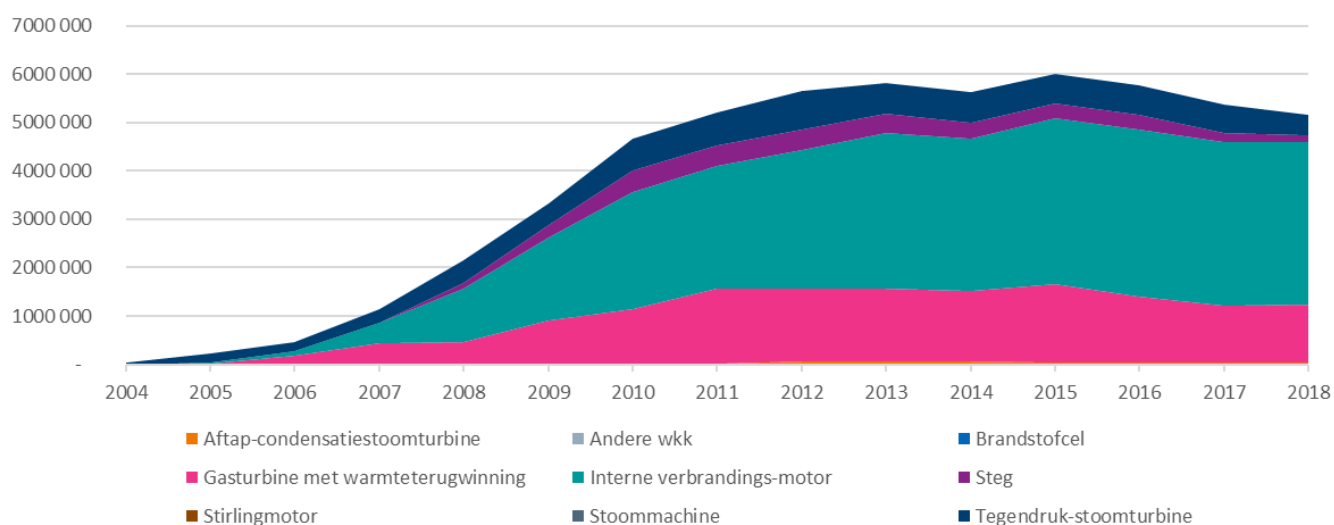
Technologie	2014	2015	2016	2017	2018	Aandeel energie bron 2018	Aandeel energie bron sinds 2004
Aftap-condensatie-stoomturbine	61.306	47.405	36.539	38.250	32.480	0,6%	0,7%
Andere WKK	364	618	461	437	109	0,0%	0,0%
Brandstofcel	0	23	132	377	543	0,0%	0,0%
Gasturbine met warmte-terugwinning	1.455.385	1.616.597	1.371.095	1.181.993	1.214.527	23,5%	25,6%
Interne verbrandings-motor	3.151.863	3.434.248	3.451.799	3.378.229	3.358.869	65,1%	55,0%
Steg	318.822	307.126	294.613	193.825	138.131	2,7%	5,9%
Stirlingmotor	36	16	13	5	7	0,0%	0,0%

Tegendruk-stoomturbine	644.353	608.570	619.763	576.690	415.523	8,1%	12,8%
Totaal	5.632.129	6.014.603	5.774.415	5.369.806	5.160.189	100%	100%

Meer nog dan bij GSC, is het voorbarig om een uitspraak te doen over de evolutie van het aantal uitgereikte WKC voor producties in 2018. Door de grotere complexiteit en de veelheid aan data die nodig zijn voor het berekenen van het aantal uit te reiken WKC (vb. data over warmtegebruik), vraagt het meer tijd om alle data te verzamelen en de uit de berekeningen volgende volumes aan WKC uit te reiken. Sinds april 2018 (cijfers die in het rapport van vorig jaar werden gepubliceerd) werden er nog 555.909 WKC uitgereikt voor 2017 producties (10% van het totaal aantal uitgereikte WKC voor 2017). In nominale cijfers waren de grootste stijgingen bij de interne verbrandingsmotoren (+276.614 WKC) en tegendrukstoomturbines (+165.539 WKC).

Voor verschillende technologieën gaat het aantal uitgereikte WKC in dalende lijn over de jaren heen. Dit komt onder andere door de degressiviteit bij bepaling van het aantal uit te reiken aanvaardbare WKC bij installaties met startdatum voor 1 januari 2013. Enkel voor brandstofcellen is er een duidelijk stijgende trend, voor interne verbrandingsmotoren is de stijgende trend van een aantal jaar geleden eerder gestagneerd.

Figuur 16: Aantal uitgereikte aanvaardbare warmte-krachtcertificaten per technologie en per productiejaar

2.2 Handel in warmte-krachtcertificaten

2.2.1 Bilaterale handel in warmte-krachtcertificaten

Net zoals het geval is voor GSC, moeten de toegangshouders, geregistreerd op een elektriciteitsafnamepunt in het Vlaamse Gewest (uitgezonderd de netbeheerders), elk jaar een aantal WKC inleveren voor hun certificatenverplichting (de "quotumplicht WKC", zie verder in paragraaf 2.3). De handelsjaren en uiterste datum voor inlevering van de quotumplicht WKC zijn gelijk aan deze voor GSC. Een quotumplichtige toegangshouder kan WKC verkrijgen door zelf

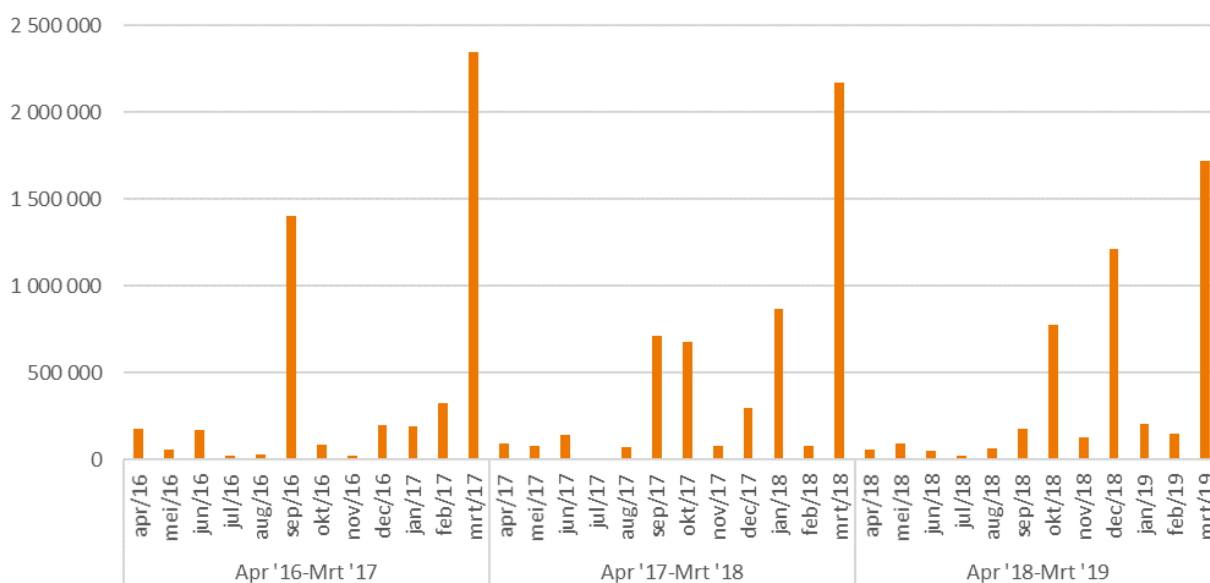
elektriciteit op basis van kwalitatieve warmte-krancht koppeling te produceren of door WKC aan te kopen in de markt.

De prijsgrenzen²⁶ die bij WKC gehanteerd worden voor het bepalen of een transactie al dan niet mee wordt opgenomen in de statistieken zijn verschillend dan deze voor GSC. Verder gelden dezelfde redeneringen. De verkoop van WKC aan de netbeheerders tegen minimumsteun wordt besproken in paragraaf 2.2.2, de inlevering van WKC door de netbeheerders bij de VREG in het teken van de opkoopregeling van de Vlaamse Overheid wordt besproken in paragraaf 2.2.3.4.

2.2.1.1 Aantal bilateraal verhandelde warmte-kranchtcertificaten

In Figuur 17 wordt het aantal bilateraal verhandelde warmte-kranchtcertificaten per maand getoond voor de voorbije drie handelsperiodes (april 2016 t.e.m. maart 2019).

Figuur 17: Aantal bilateraal verhandelde warmte-kranchtcertificaten per maand vanaf april 2016

Het totaal aantal verhandelde warmte-kranchtcertificaten is gedaald van 5.283.334 WKC in de vorige handelsperiode naar 4.661.028 WKC in deze handelsperiode (april 2018-maart 2019), of een daling met ongeveer 12% (vergelijkbaar met GSC). Ook hier zijn er een aantal maanden die een duidelijke piek vertonen in aantal verhandelde WKC. Deze pieken komen overeen met de veilingen van WKC door de netbeheerders. Ze vertegenwoordigen samen 80% van het totaal verhandeld volume aan WKC in deze handelsperiode. De piek in oktober, die we enkel zien bij WKC, komt door de veiling van Elia van september 2018. Elia koopt veel meer WKC op aan minimumsteun dan GSC (zie paragrafen 2.2.2 en 2.2.3).

Doordat er nog steeds grote volumes aan WKC aan de netbeheerders worden overgedragen aan minimumsteun door producenten (zie paragraaf 2.2.2), blijft de impact van de verkopen van steuncertificaten door de netbeheerders op de markt significant. Voor de handelsperiode april 2018-maart 2019 vertegenwoordigen deze verkopen 46% van het vermeld volume aan bilateraal verhandelde WKC t.o.v. respectievelijk 58% en 49% in de twee vorige periodes.

²⁶ Gebruikte grenzen ter bepaling of een transactie van WKC al dan niet wordt opgenomen in de statistieken: Statistieken t.e.m. oktober 2016: ondergrens 1 euro en bovengrens 50 euro. Statistieken vanaf november 2016: ondergrens 9 euro en bovengrens 51 euro.

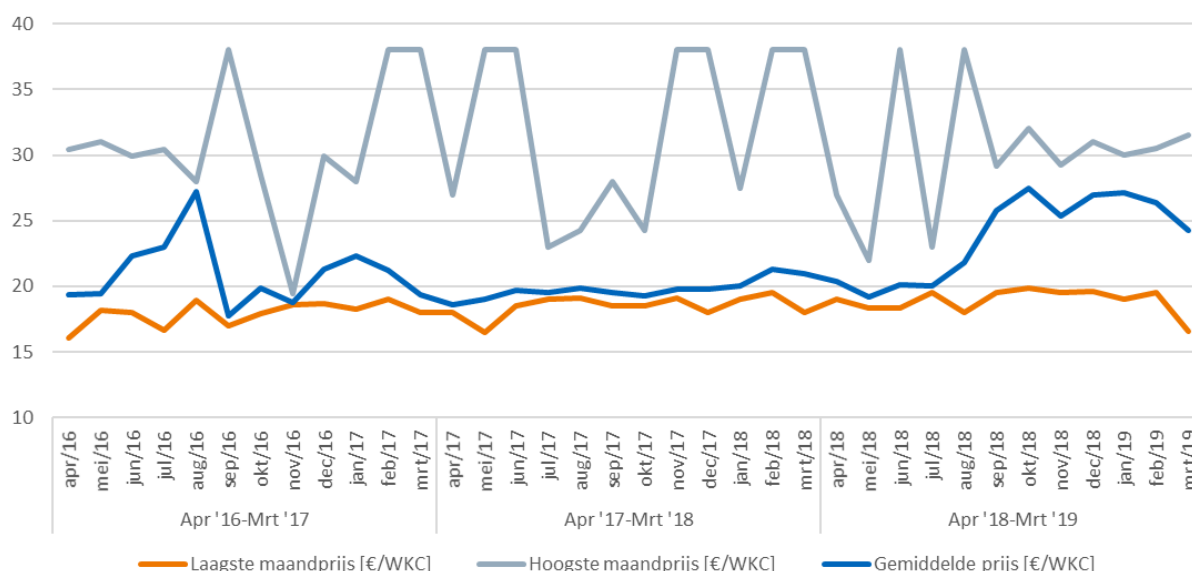

Van de overige 2,5 miljoen bilateraal verhandelde WKC aan een transactieprijs binnen de vastgelegde prijsgrenzen en waarbij geen netbeheerder betrokken was, werden naar schatting zo'n 30% verhandeld tussen partijen van eenzelfde industriële groep. Ook hier was er invloed van de consolidaties van energiebedrijven in 2018 en de hierbij horende transfers van steuncertificaten. Aangezien niet altijd eenduidig te bepalen is welke partijen tot eenzelfde groep kunnen gerekend worden en dus welke transacties hier al dan niet onder vallen, gaat het hier enkel om een inschatting.

2.2.1.2 Transactiepreizen warmte-krachtcertificaten

Figuur 18 toont de gewogen gemiddelde bilaterale transactiepreizen per WKC per maand voor de drie meest recente handelsperiodes, alsook de geregistreerde laagste en hoogste transactiepreizen per GSC per maand. Hierin zijn zowel transacties die deel uitmaken van langetermijncontracten als 'spot deals' inbegrepen.

Figuur 18: Gewogen gemiddelde, laagste en hoogste transactieprijs per WKC per maand, vanaf april 2016 t.e.m. maart 2019

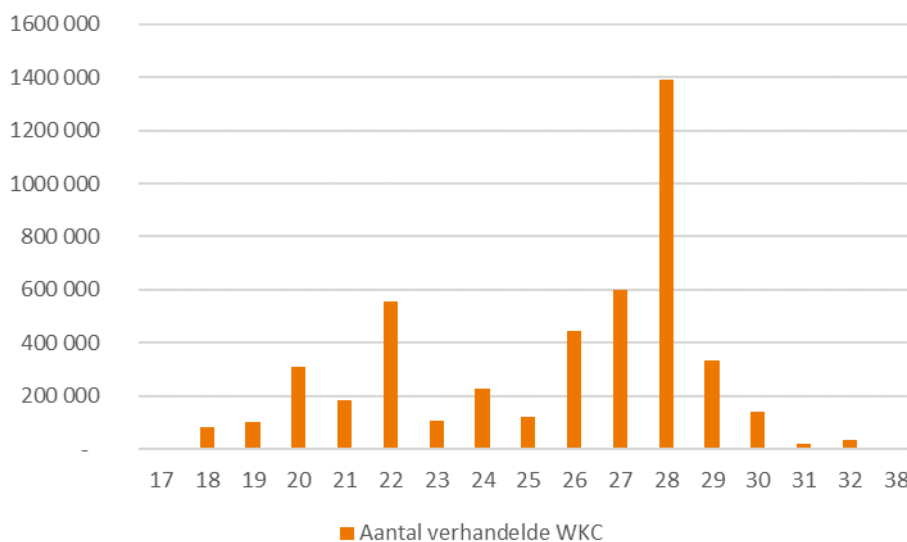
De gewogen gemiddelde transactieprijs voor de handelsperiode april 2018-maart 2019 was €25,55/WKC, wat een duidelijke stijging is t.o.v. vorig jaar (€20,18/WKC). De gewogen gemiddelde transactieprijs voor WKC volgde eenzelfde evolutie als bij GSC, ondanks het voor WKC nog duidelijker aanwezige overschot aan steuncertificaten in de markt (zie paragraaf 2.4). De oorzaak moet ook hier gezocht worden in een gedaald volume aan WKC dat werd geveild door de netbeheerders (meer hierover in paragraaf 2.2.3) in combinatie met de open posities aan WKC bij sommige partijen om aan hun quotumplicht van 31/03/2019 te kunnen voldoen.

Gewogen gemiddelde transactieprijs per WKC = €25,55

- Gewogen gemiddelde transactieprijs verkopen door netbeheerders = €26,65 (enkel spot)
- Gewogen gemiddelde transactieprijs overige bilaterale handel = €24,61 (spot, lange termijn contracten en intragroep-transacties)
  - Gewogen gemiddelde transactieprijs excl. intragroep-transacties (inschatting) = €25,91
  - Gewogen gemiddelde transactieprijs intragroep-transacties (inschatting) = €21,55

Er werden geen nieuwe pieken of dalen geregistreerd in de hoogste (€38,00/WKC) en laagste (€16,56/WKC) geregistreerde transactiepreizen. In de periode waarin de gewogen gemiddelde transactieprijs duidelijk steeg, vertoonde de hoogste geregistreerde transactieprijs per verhandeld WKC zelfs een minder grillig patroon dan ervoor.

Figuur 19: Price spread transactieprijs verhandelde WKC in periode april 2018 t.e.m. maart 2019 (€/WKC (afgerond))

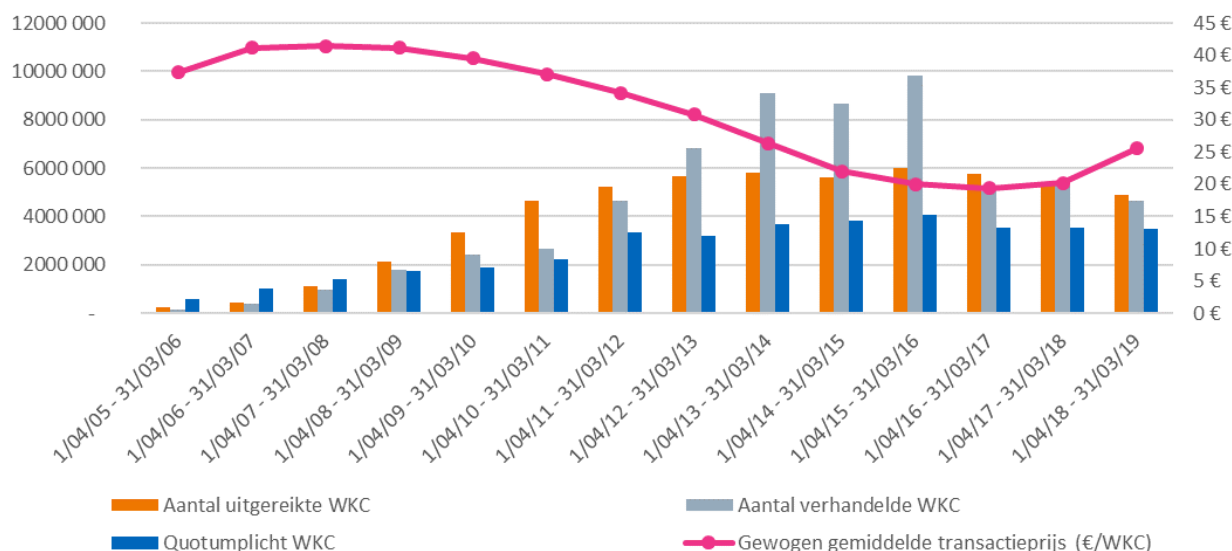

De piek in de price spread van het aantal bilateraal verhandelde WKC ligt rond €28/WKC (30% van het verhandeld volume), of maar liefst €8/WKC hoger dan in de vorige handelsperiode. Net als bij GSC is ook hier de spread verdeeld over een breder prijsinterval dan in de vorige handelsperiodes.

In Figuur 20 tenslotte is, vanaf de opstart van het WKC steuncertificatensysteem in 2005, de evolutie weergegeven van:

- het aantal uitgereikte WKC per productiejaar (jaar Y);
- het aantal bilateraal verhandelde WKC per handelsperiode (april jaar Y t.e.m. maart jaar Y+1);
- de gewogen gemiddelde transactieprijs per WKC per handelsperiode;
- de jaarlijkse quotumplicht WKC (31 maart jaar Y+1) (zie paragraaf 2.3).

Figuur 20: Aantal uitgereikte, verhandelde en in te leveren WKC en gewogen gemiddelde transactieprijs per handelsperiode

De algemene dalende trend van de gewogen gemiddelde transactieprijs voor WKC die we zagen in de periode 2008-2017, is in de voorbije twee handelsperiodes weer omgebogen onder invloed van het dalende marktoverschot. Hier moet wel bij vermeld worden dat de boetewaarde meermaals is gewijzigd doorheen de tijd:

- 45 euro per ontbrekend WKC tot en met 31 maart 2012
- 41 euro per ontbrekend WKC tot en met 31 maart 2015
- 38 euro per ontbrekend WKC na 31 maart 2015

Bij WKC was enkel in de handelsperiodes van april 2012 t.e.m. maart 2016 het aantal bilateraal verhandelde steuncertificaten hoger dan het aantal uitgereikte WKC. Sindsdien worden er jaarlijks minder WKC bilateraal verhandeld dan er werden uitgereikt. Het aantal verhandelde WKC blijft wel een stuk hoger dan de quotumplicht WKC. Deze cijfers zijn echter inclusief de intragroep-transacties, die een enigszins overschat beeld geven van de marktactiviteit.

2.2.2 Overdracht van warmte-kranchcertificaten aan de netbeheerders aan minimumsteun

Net zoals voor GSC is er in Artikel 7.1.7. van het Energiedecreet ook een systeem van minimumsteun beschreven voor WKC.

In januari 2011 werden voor het eerst WKC overgedragen aan netbeheerders aan de wettelijke minimumsteun van €27/WKC. Voor installaties met startdatum vanaf 1 januari 2012 bedraagt de minimumsteun €31/WKC. Sinds juni 2012 vinden ook overdrachten aan deze minimumsteun plaats. Volgens artikel 7.1.7., §3 van het Energiedecreet is de minimumsteun voor kwalitatieve warmte-krachtinstallaties die aangesloten zijn op het transmissienet of voor installaties in eilandwerking, en met startdatum van voor 1 januari 2013, gelijk aan 18 €/WKC en dit voor WKC toegekend vanaf 1 juli 2013. In september 2015 werd voor de eerste keer een volume van 50 WKC overgedragen aan de netbeheerder aan deze minimumsteun. Voorlopig werden nog geen andere transacties aan minimumsteun 18 € waargenomen.

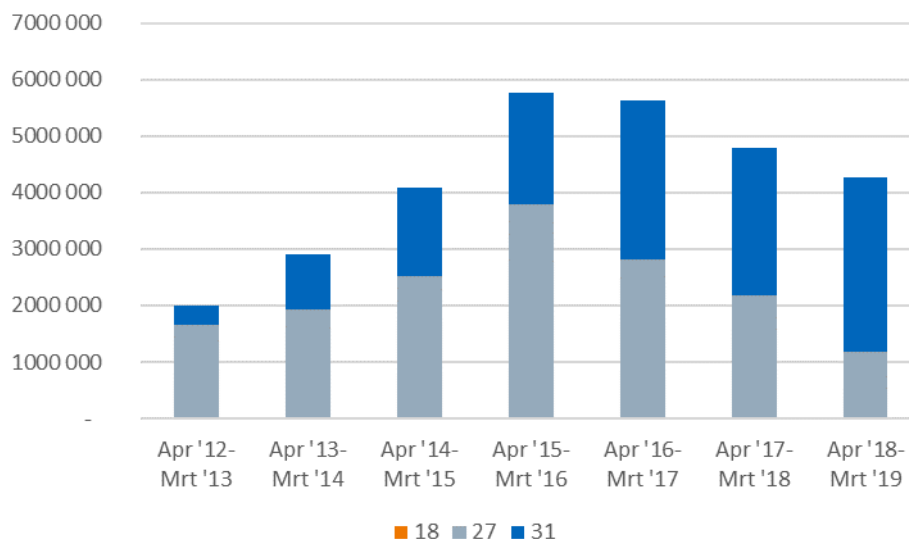
Tijdens de voorbije handelsperiode werden 4.262.715 WKC overgedragen aan de netbeheerders. Dit is voor het derde jaar op rij een daling t.o.v. de periode ervoor (-11%).

Tabel 10: Aantal overgedragen WKC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun tijdens de vijf laatste handelsperiodes

Handelsperiode	€18	€27	€31	Totaal
April 2014-Maart 2015		2.532.348	1.557.320	4.089.668
April 2015-Maart 2016	50	3.802.933	1.961.044	5.764.027
April 2016-Maart 2017		2.817.332	2.816.419	5.633.751
April 2017-Maart 2018		2.185.345	2.616.422	4.801.767
April 2018-Maart 2019		1.192.250	3.070.465	4.262.715

Van het totaal volume aan de netbeheerders aan minimumsteun overgedragen WKC in de laatste handelsperiode werd 72% overgedragen aan €31/WKC en 28% aan €27/WKC. Figuur 21 geeft de cijfers uit bovenstaande tabel grafisch weer per handelsperiode, gestapeld volgens niveau van minimumsteun.

Figuur 21: Aantal overgedragen WKC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun, gestapeld per minimumsteun

In Tabel 11 vergelijken we het aantal aan minimumsteun overgedragen WKC per handelsperiode met het aantal uitgereikte WKC voor de productieperiode die hier grotendeels mee overlapt. Voorbeeld: WKC verkocht tijdens de handelsperiode april 2018-maart 2019 t.o.v. WKC uitgereikt voor productiejaar 2018.

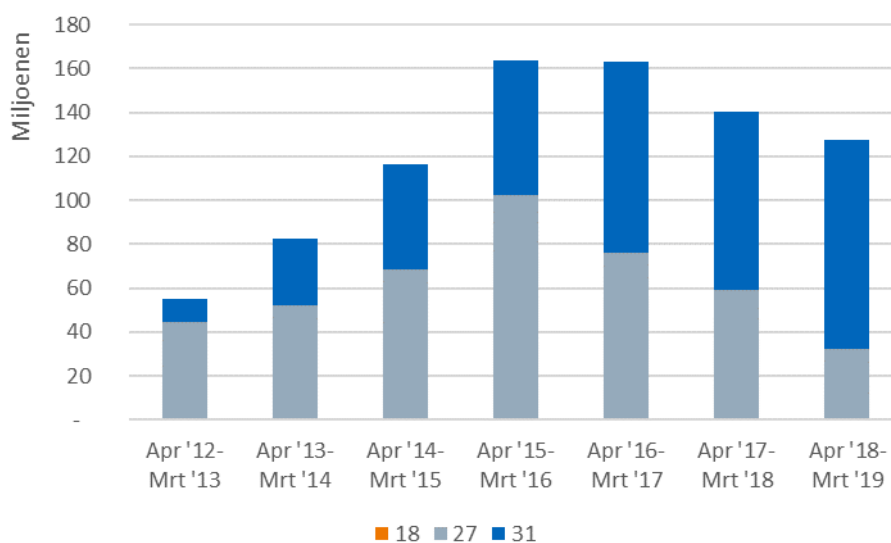
Tabel 11: Aantal uitgereikte en aantal aan minimumsteun overgedragen WKC

	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal uitgereikte, aanvaardbare WKC per productiejaar	5.632.129	6.014.603	5.774.415	5.369.806	5.160.189
Aantal WKC overgedragen aan minimumsteun	4.089.668	5.764.027	5.633.751	4.801.767	4.262.715
% WKC minimumsteun t.o.v. uitgereikt	73%	96%	98%	89%	83%

Waar het aantal aan de netbeheerders aan minimumsteun overgedragen WKC twee jaar geleden nog bijna om het totaal volume uitgereikte WKC ging, is de verhouding de voorbije twee jaar weer gedaald, hoewel de overgrote meerderheid nog steeds naar de netbeheerders gaat. Er zijn zoals we zagen in paragraaf 2.1 vrij veel WKC die op latere datum worden uitgereikt, wat betekent dat zeker het percentage voor 2018 nog kan dalen.

In Figuur 22 is te zien wat de overdrachten van WKC tegen minimumsteun aan de netbeheerders voorstellen in euro, gestapeld per niveau van minimumsteun. Het gaat hier om de bedragen uitgegeven door alle netbeheerders samen op jaarbasis. In totaal komt dit voor de laatste handelsperiode neer op 127M euro.

Figuur 22: Bedragen uitbetaald door de netbeheerders voor aan minimumsteun overgedragen WKC in euro, gestapeld per niveau van minimumsteun

2.2.3 Verkoop warmte-kranchcertificaten door de netbeheerders

Overeenkomstig Artikel 7.1.7, §2 van het Energiedecreet hebben de netbeheerders de verplichting om WKC die hen aangeboden worden in ruil voor de wettelijk vastgelegde minimumsteun (zie vorige paragraaf) minstens één keer per jaar terug op de markt aan te bieden²⁷. Dit moet gebeuren met als doel (een deel van) de kosten van deze opkoopplicht te recupereren.

Deze verkopen van WKC door de netbeheerders zaten al inbegrepen in de cijfers van paragraaf 2.2.1 over 'Bilaterale handel in WKC'. We filteren ze hier uit de totale cijfers en lichten ze verder toe in het kader van onze controle op de transparantie en regulariteit van de verkoop van steuncertificaten door de netbeheerders.

Bovenop deze verkopen door de netbeheerders op de commerciële markt, werden er door de DNBs in oktober 2018 in het teken van de opkoopregeling voor het tweede jaar op rij WKC ingediend bij de VREG. Zij kregen hiervoor een vergoeding van het Vlaams Energieagentschap met middelen uit het Energiefonds. Deze volumes aan ingeleverde WKC zitten niet in de cijfers over de bilaterale handel in WKC en worden apart besproken in paragraaf 2.2.3.4.

²⁷ Art. 26 en Art. 27 van het Decreet houdende diverse bepalingen inzake energie van 16/11/2018 wijzigde Art. 7.1.6, §2, eerste lid, en Art. 7.1.7, §2, eerste lid van het Energiedecreet als volgt: "De netbeheerders brengen op regelmatige tijdstippen de certificaten die aan hen werden overgedragen op de markt (...)" werd gewijzigd naar "De netbeheerders brengen minstens één keer per jaar certificaten die aan hen werden overgedragen op de markt (...)"

2.2.3.1 Aantal door de netbeheerders verkochte warmte-krachtscheins op de commerciële markt

Tabel 12 geeft een overzicht van het aantal door de netbeheerders verkochte WKC per handelsperiode voor de vijf laatste handelsperiodes. Net als bij GSC wordt gekeken naar de transactiedatum (uitvoeringsdatum) waarop de steuncertificaten werden verkocht door de netbeheerder. Dit betekent dat de in dit rapport weergegeven volumes verkochte WKC niet altijd overeenkomen met de volumes die in de periode april 2018-maart 2019 werden toegewezen aan een koper²⁸.

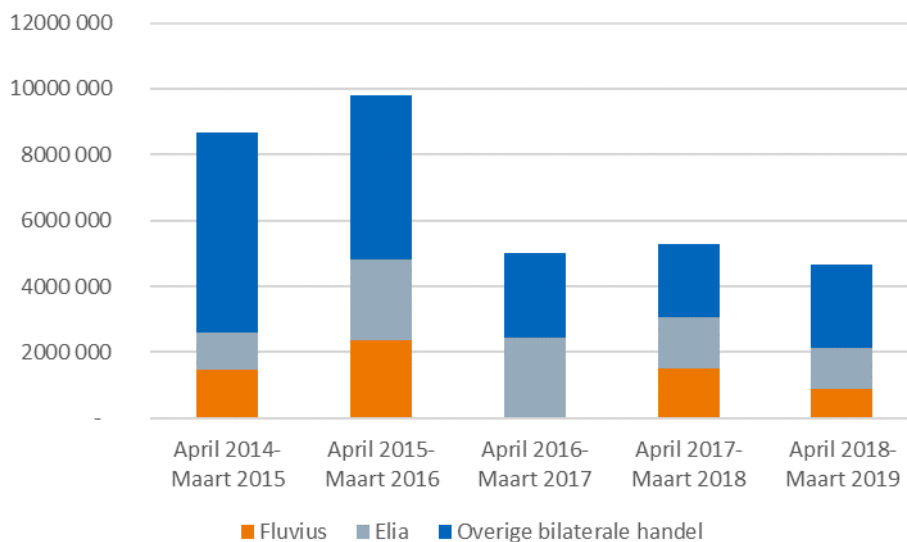
Tabel 12: Aantal door de netbeheerders verkochte WKC

Handelsperiode	Fluvius	Elia	Totaal
April 2014-Maart 2015	1.453.665	1.135.221	2.588.886
April 2015-Maart 2016	2.380.075	2.443.862	4.823.937
April 2016-Maart 2017	44.025	2.402.343	2.446.368
April 2017-Maart 2018	1.503.452	1.548.252	3.051.704
April 2018-Maart 2019	893.283	1.254.038	2.147.321

Ook voor WKC is het aantal door de netbeheerders verkochte steuncertificaten in de periode april 2018-maart 2019 gedaald t.o.v. de vorige handelsperiodes. De daling van het aantal door Elia verkochte WKC wordt mee bepaald door de degressiviteit in het aantal uitgereikte WKC voor productie-installaties met startdatum voor 1 januari 2013. Het aantal verkochte WKC door Fluvius vertoont een grilliger patroon. Dit wordt verder geanalyseerd in paragraaf 2.2.3.3.

In Figuur 23 zijn de verkopen van WKC door de netbeheerders afgebeeld als fractie van de totale volumes bilateraal verhandelde WKC.

Figuur 23: Aantal door de netbeheerders verkochte WKC in de totale aantallen bilateraal verhandelde WKC, per handelsperiode

Van alle bilateraal verhandelde WKC in de periode april 2018-maart 2019 werden 46% verkocht door een netbeheerder, in vergelijking met 58% in de vorige handelsperiode. Wanneer rekening

²⁸ Aantal WKC verkocht door een netbeheerder in de periode april 2018-maart 2019, volgens datum van transactie = 2.147.321 WKC

Aantal WKC verkocht door een netbeheerder in de periode april 2018-maart 2019, volgens datum van veiling of volgens verkoopovereenkomst = 2.552.513 WKC

wordt gehouden met het feit dat naar schatting 30% van de overige bilateraal verhandelde WKC werd getransfereerd tussen rekeningen van partijen van eenzelfde industriële groep (zie paragraaf 2.2.1.1) en steuncertificaten ook meermaals kunnen verhandeld worden en zo meermaals in de statistieken van de overige bilaterale handel komen, blijft het grootste deel van het aanbod aan WKC in de markt, ondanks deze daling, bij de netbeheerders liggen.

Tabel 13 geeft een overzicht van het aantal verschillende kopers dat WKC aankocht bij de netbeheerders. Een aantal van hen kocht steuncertificaten bij beide partijen, waardoor de totalen lager zijn dan de som van de individuele aantallen.

Tabel 13: Aantal kopers van WKC van de netbeheerders

Handelsperiode	Fluvius	Elia	Totaal
April 2014-Maart 2015	5	17	18
April 2015-Maart 2016	2	19	19
April 2016-Maart 2017	5	15	17
April 2017-Maart 2018	9	18	19
April 2018-Maart 2019	13	24	26

2.2.3.2 Gemiddelde prijs door de netbeheerders verkochte warmte-krachts certificaten op de commerciële markt

Tabel 14 vergelijkt de gewogen gemiddelde transactieprijs van WKC verkocht door de netbeheerders met de gewogen gemiddelde transactieprijs van alle andere bilaterale verkopen van WKC, en dit voor de laatste vijf handelsperiodes. De prijzen van de door de netbeheerders verkochte WKC lagen in de laatste handelsperiode tussen €22,00/WKC en €32,00/WKC (in de vorige handelsperiode was dit €18,01-€23,10/WKC).

Tabel 14: Gewogen gemiddelde transactieprijs WKC, opgesplitst in verkopen door netbeheerders en verkopen door andere marktpartijen

Handelsperiode	Gewogen gemiddelde transactieprijs/WKC		
	Verkopen door netbeheerders	Andere bilaterale transacties	Vershil
April 2014-Maart 2015	€19,09	€23,34	-18,21%
April 2015-Maart 2016	€18,59	€21,42	-13,22%
April 2016-Maart 2017	€17,69	€22,15	-20,14%
April 2017-Maart 2018	€20,21	€20,14	+0,34%
April 2018-Maart 2019	€26,65	€24,61	+8,28%

In de vorige handelsperiode was de gewogen gemiddelde prijs die de netbeheerders kregen voor de verkoop van WKC voor de eerste keer hoger dan de gewogen gemiddelde transactieprijs bij transacties waar de verkopende partij geen netbeheerder was. Het verschil was toen echter miniem. In de handelsperiode april 2018-maart 2019 is dit verschil toegenomen. Dit viel net als bij GSC ook te verwachten gezien de sterk gestegen transactiepreisen in de periode september 2018-februari 2019 en het feit dat de netbeheerders enkel verkopen in de spot markt. De andere bilaterale transacties bevatten zowel verkopen via spot deals als via langetermijncontracten, en intragroep-transacties. De prijszetting bij de laatste twee gebeurt vaak op een ander moment dan op het moment van transactie.

Ook bij WKC hebben de verkopen door de netbeheerders door hun omvang een belangrijke invloed op de transactiepreisen in de markt.

2.2.3.3 *Beoordeling van de verkoop van steuncertificaten door de netbeheerders op de commerciële markt*

De analyse uit paragraaf 1.2.3.3 kan grotendeels doorgetrokken worden naar deze paragraaf. Hieronder worden enkel de cijfers voor WKC verder besproken.

2.2.3.3.1 Veilingen

In totaal werden bij de veilingen georganiseerd door de netbeheerders in de periode april 2018-maart 2019 2,5 miljoen WKC te koop aangeboden, vergeleken met 34,8 miljoen WKC²⁹ in de periode april 2017-maart 2018.

Het totaal aan ontvangen biedingen was goed voor 298% van het aan de markt aangeboden volume aan WKC, t.o.v. 25% tijdens de vorige handelsperiode. Alle aangeboden WKC werden daadwerkelijk verkocht.

Ook voor WKC zorgde het uitblijven van een grote veiling in het tweede en derde kwartaal van 2018³⁰ voor een toenemende nervositeit en werden niet altijd alle beschikbare WKC in de portefeuilles van de netbeheerders te koop aangeboden.

Voor verdere analyse en conclusies verwijzen we naar paragraaf 1.2.3.3.1.

2.2.3.3.2 Verkopen buiten de veilingen

Naast de veilingen werden er ook 50.000 WKC verkocht via de minicompetities georganiseerd door het Vlaams Energiebedrijf en werden er WKC geleverd door een netbeheerder aan zijn elektriciteitsleverancier in het kader van zijn elektriciteitscontract voor eigen verbruik.

Voor verdere analyse en conclusies verwijzen we naar paragraaf 1.2.3.3.2.

2.2.3.4 *Opkoopregeling*

Voor WKC was het wachten op de goedkeuring door de Europese Commissie in 2017 om voor het eerst uitvoering te geven aan de plannen tot afbouw van de voorraad WKC met middelen uit het Energiefonds.

Via de Ministeriële besluiten van 22 december 2017 en 20 september 2018 werden aan de DNBs vergoedingen toegekend voor het uit de markt halen van WKC. De volumes WKC die de DNBs bij de VREG inleverden om aanspraak te kunnen maken op de vergoeding, zijn weergegeven in Tabel 15 volgens jaar van inlevering.

Tabel 15: Aantal WKC ingeleverd door de DNBs bij de VREG in het kader van de opkoopregeling

Aantal WKC	
2017	11.102.706
2018	1.942.390

²⁹ WKC uit een vorige veiling die niet verkocht geraakten, werden bij een volgende veiling opnieuw aangeboden. Deze WKC zitten dus meermaals in het cijfer van 34,8 miljoen WKC. Bij de veilingen georganiseerd in de periode april 2018-maart 2019 gaat het echter om unieke WKC.

³⁰ Er werd in die periode slechts 1 veiling georganiseerd, met een aanbod van 644.461 WKC, tegenover 3 veilingen in dezelfde kwartalen in 2017 met een aanbod van gemiddeld 7,4M WKC per veiling (veilingen door Eandis en Infrac samengeteld).

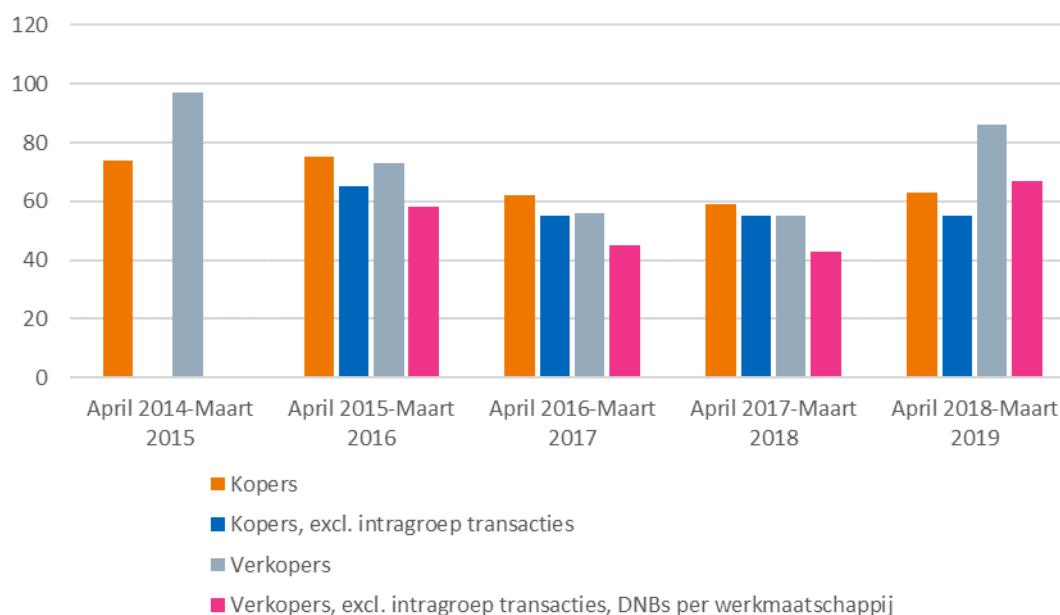

Eenmaal ingeleverd verliezen deze WKC elke waarde voor verder gebruik. Het effect hiervan op het warmte-krachtcertificatenoverschot is te zien in paragraaf 2.4.

2.2.4 Concentratie warmte-krachtcertificatenmarkt

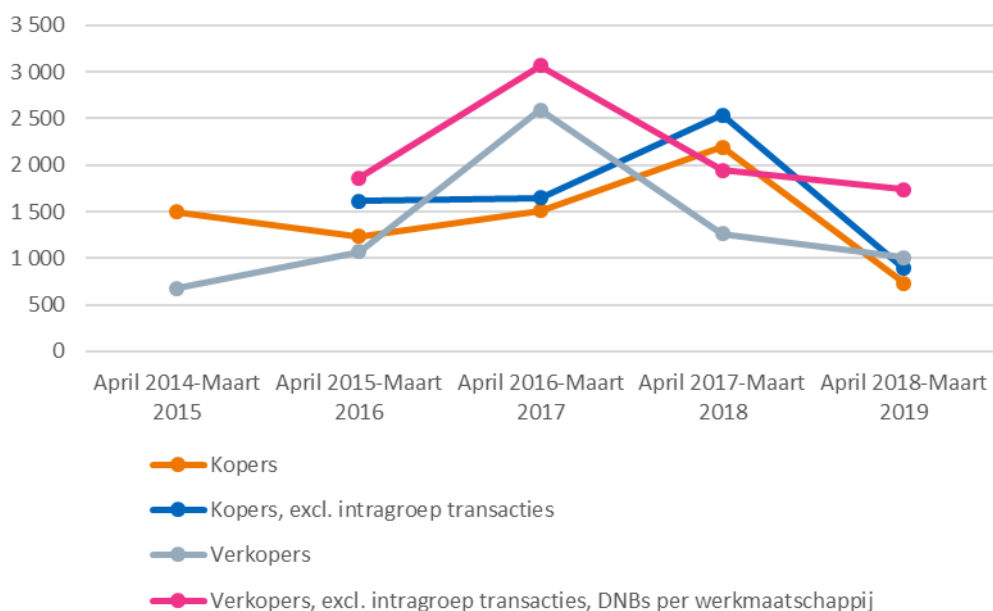
Figuur 24 geeft het aantal kopers en verkopers weer in de totale bilaterale WKC markt (inclusief verkopen door de netbeheerders), en dit voor de vijf laatste handelsperiodes (april 2014-maart 2019). Zoals bij GSC werden ook hier de cijfers waarbij de intragroep-transacties werden weggelaten en waarbij de verkopen door de DNBs werden samengevoegd tot de werkmaatschappijen, ter vergelijking toegevoegd in Figuren 24 en 25.

Figuur 24: Aantal kopers en verkopers van WKC in de vijf laatste handelsperiodes

Om de marktaandeelen van de verschillende spelers en de concentratiegraad in kaart te brengen, werden de Herfindahl-Hirschman indices (HHI) berekend.

Figuur 25: HHI-index van de WKC markt voor de vijf laatste handelsperiodes

Ook bij WKC was de markt zoals bij GSC tijdens de laatste handelsperiode meer geconcentreerd aan aanbodzijde dan aan vraagzijde, door het significant aandeel van de verkopen van WKC door de netbeheerders in de totale bilaterale handel. In de periode april 2017-maart 2018 was net het omgekeerde het geval, door een paar grote kopers.

2.3 Inlevering van warmte-kratchcertificaten voor de certificatenverplichting op 31 maart 2019

2.3.1 Berekening van het aantal in te leveren warmte-kratchcertificaten

Net zoals het geval is voor GSC, zijn de toegangshouders in het Vlaamse Gewest ook verplicht om uiterlijk op 31 maart bij de VREG een aantal WKC in te leveren, berekend op basis van de elektriciteit afgenomen in het vorige kalenderjaar, de quotumplicht WKC (zie artikel 7.1.11 van het Energiedecreet). Conform het decreet bedroeg het quotumpercentage voor de indiening van 31 maart 2019 11,2%, dit is hetzelfde percentage als de drie vorige jaren.

Ook bij WKC is een deel van de totale elektriciteitsafname op het distributie- en transmissienet in Vlaanderen (42.356.399 MWh) vrijgesteld voor de quotumplicht WKC. Er bestaat echter geen supercap voor elektro-intensieve ondernemingen voor WKC:

1. Leveringen door netbeheerders (293.215 MWh, 0,3% meer dan in 2017);
2. Vrijgestelde afnames door grote afnemers³¹ (10.822.591 MWh, 1,2% meer dan in 2017).

De totale hoeveelheid afgenomen elektriciteit waarop de quotumplicht WKC werd berekend, bedroeg bijgevolg 31.240.593 MWh; dit is 0,8% lager dan het jaar ervoor.

De quotumplicht WKC van 31 maart 2019 (elektriciteitsafnames 2018) voor alle toegangshouders samen kwam op 3.498.913 WKC, tegenover 3.527.014 WKC het jaar ervoor. Dit is een daling met 0,8% t.o.v. vorig jaar, resulterend uit de daling van de certificaatplichtige afname.

2.3.2 Resultaten van de inlevering WKC van 31 maart 2019

Tabel 16 en Figuur 26 tonen de resultaten van alle voorbije inleveringen van WKC tot en met de inlevering van 31 maart 2019. Volgende gegevens zijn opgenomen in de tabel per inleveringsperiode:

- het quotumpercentage;
- het aantal WKC uitgereikt voor producties in het afnamejaar waarop de quotumplicht wordt berekend;
- het aantal WKC beschikbaar op de uiterste inleverdatum van 31 maart (WKC die eventueel al werden ingeleverd vóór deze datum zijn nog in deze cijfers inbegrepen en worden hier beschouwd als 'nog niet ingeleverd');
- het aantal in te leveren (i.e. de quotumplicht WKC) en aantal ingeleverde WKC voor de jaarlijkse quotumplicht.

³¹ De vrijgestelde afnames voor:

(1) afnames tussen 1 en 20 GWh én een NACE code 05 t/m 33 (industrie en winning van delfstoffen), 46391, 52100 of 52241,

(2) afnames groter dan 20 GWh,

Afnames op een gesloten distributienet worden beschouwd als één afnamepunt.

Op 31 maart van het inleverjaar zijn er mogelijks ook al een deel WKC uitgereikt voor producties van datzelfde jaar beschikbaar op de markt. Deze zijn inbegrepen in de cijfers 'beschikbare WKC'.

Tabel 16: Overzicht van de inleveringen van WKC

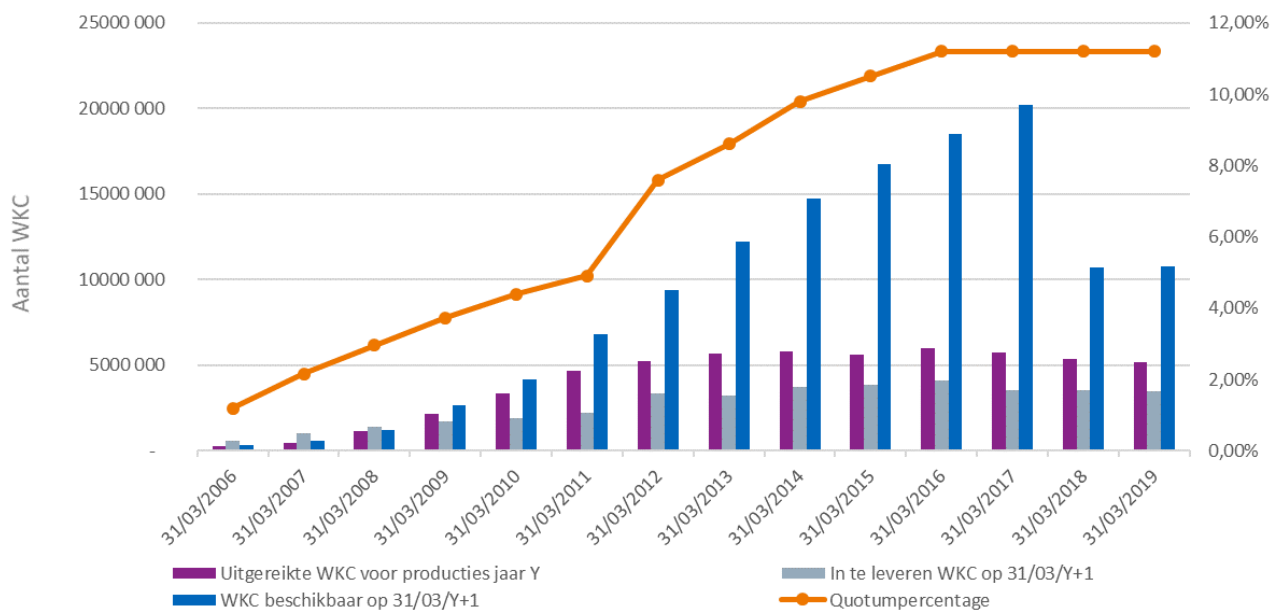
Inlevering jaar Y	Quotum%	Uitgereikte WKC jaar Y-1 ³²	Beschikbare WKC 31/03/Y	Quotumplicht WKC 31/03/Y	Ingeleverde WKC
31/03/2006	1,19%	260.865	316.293	575.209	246.196
31/03/2007	2,16%	459.582	601.964	1.032.004	566.191
31/03/2008	2,96%	1.134.177	1.242.698	1.393.948	1.040.753
31/03/2009	3,73%	2.149.405	2.634.501	1.750.076	1.749.410
31/03/2010	4,39%	3.336.088	4.145.756	1.889.821	1.889.705
31/03/2011	4,90%	4.656.555	6.789.681	2.252.388	2.252.394
31/03/2012	7,60%	5.210.256	9.366.744	3.327.789	3.327.789
31/03/2013	8,60%	5.651.203	12.221.594	3.218.178	3.218.178
31/03/2014	9,80%	5.827.510	14.712.882	3.703.679	3.703.678
31/03/2015	10,50%	5.632.129	16.751.937	3.841.478	3.841.478
31/03/2016	11,20%	6.014.603	18.511.250	4.077.938	4.077.939
31/03/2017	11,20%	5.774.415	20.205.664	3.561.354	3.560.830
31/03/2018	11,20%	5.369.806	10.729.518	3.527.014	3.526.733
31/03/2019	11,20%	5.160.189	10.779.406	3.498.913	3.493.542

Ondanks de inlevering in oktober 2018 van 1.942.390 WKC door de netbeheerders bij de VREG in het teken van de opkoopregeling (zie paragraaf 2.2.3.4), steeg het aantal beschikbare WKC weer licht t.o.v. het jaar ervoor. Dit komt door de uitreiking van +500.000 WKC voor producties 2017 na 31 maart 2018, waardoor dit volume nog niet vervat zat in het aantal beschikbare WKC op die datum, gecombineerd met het feit dat er jaarlijks nog steeds systematisch meer WKC worden uitgereikt dan nodig voor de quotumplicht. Over de laatste 10 jaar bekeken is het verschil tussen het aantal uitgereikte WKC en het aantal in te leveren WKC gemiddeld +63%. Zonder opkoopregeling zou er dus een jaarlijkse toename zijn van het certificatenoverschot (zie paragraaf 2.4).

Van de in totaal 66 toegangshouders met een quotumplicht voor de afnames in 2018, slaagden drie toegangshouders er niet in tijdig WKC in te leveren. Alle overige 63 toegangshouders voldeden wel volledig aan hun quotumplicht WKC.

³² Deze cijfers kunnen nog wijzigen voor de meest recente jaren, omwille van de administratieve termijn nodig voor de berekening van het aantal uit te reiken steuncertificaten en omwille van eventuele rechtzettingen.

Figuur 26: Schematisch overzicht van de inleveringen WKC per inleverjaar

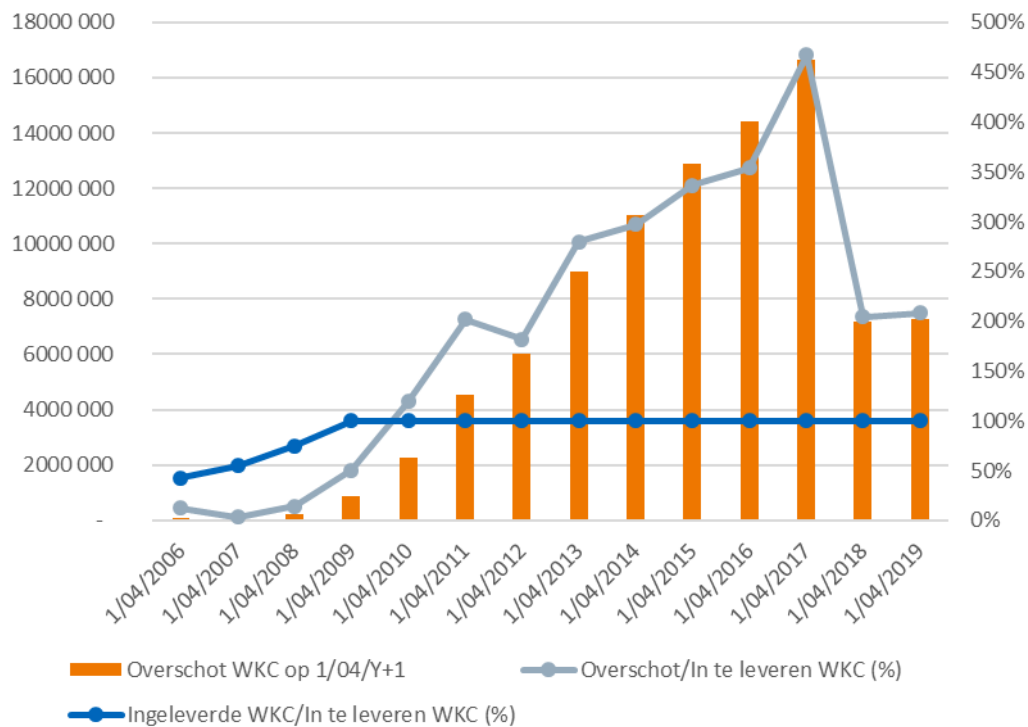
2.4 Warmte-krachtenoverschot

2.4.1 Volumes

Het aantal nog beschikbare WKC op 1 april 2019 om 0:00u, ná inlevering van de quotumplicht WKC, was 7.285.864 WKC of 208% van het aantal in te leveren WKC. Vorig jaar waren dit 7.202.785 WKC of 204%. Het overschot aan WKC is het voorbije jaar dus weer licht gestegen, en dit met 83k WKC (t.o.v. een daling met 9,4 miljoen WKC het jaar ervoor door de opkoopregeling).

Figuur 27 geeft een overzicht van de evolutie van het jaarlijks certificatenoverschot. De 'overschotten' in de eerste jaren werden veroorzaakt doordat er minder WKC werden ingeleverd dan nodig om aan de quotumplicht te voldoen, ondanks nog beschikbare WKC in de markt. Pas vanaf inleveringsjaar 2009 werd voor ongeveer 100% aan de quotumplicht voldaan.

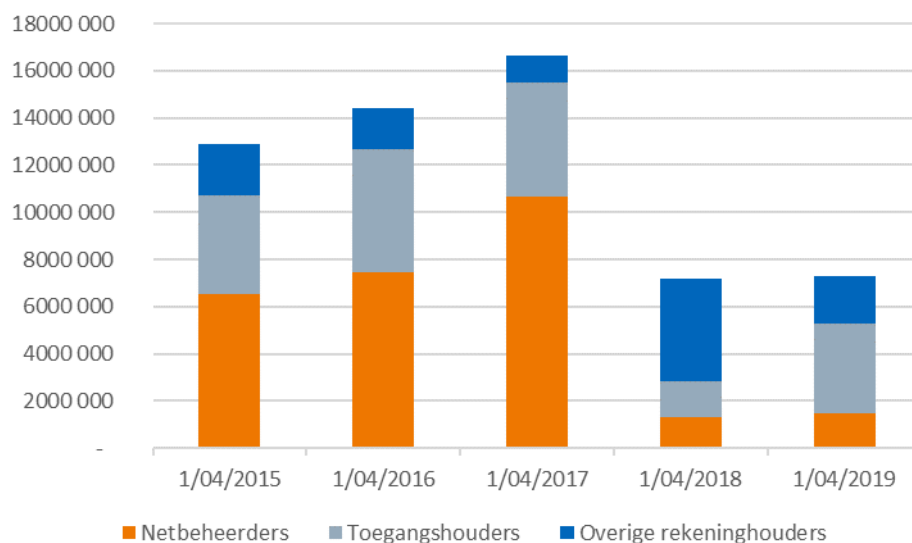
Figuur 27: Evolutie van het overschot aan WKC op de markt

2.4.2 Portefeuilles

Ook bij WKC zat het grootste deel van het overschot (52% of 3,82 miljoen WKC) op 1 april 2019 om 0:00u in de portefeuilles van de quotumplichtige toegangshouders. Van de overige 3,47 miljoen WKC zaten 20% in de portefeuilles van de netbeheerders en 27% in de portefeuilles van producenten of andere partijen. Figuur 28 geeft de WKC overschotten weer volgens soort eigenaar van de portefeuille voor de vijf laatste jaren. Het gaat hier telkens om een momentopname van de verdeling van de WKC over de verschillende portefeuilles.

Figuur 28: Evolutie van de portefeuilles aan WKC van de netbeheerders, toegangshouders en andere partijen

2.4.3 Vooruitblik inlevering 31 maart 2020

Het quotumpercentage voor de inlevering van 31 maart 2020 blijft net zoals de vorige jaren op 11,2%. Bij een gelijke elektriciteitsafname kan dus een gelijke quotumplicht WKC verwacht worden.

Voor een prognose over het aantal uit te reiken WKC verwijzen we naar het rapport van het Vlaams Energieagentschap.³³

Het ter beschikking stellen van geld uit het Energiefonds voor het uit de markt halen van certificaten via de opkoopregeling, om zo verder de overschotten op de markt te beperken, wordt jaarlijks beslist via ministerieel besluit. Voor 2019 werd hier nog geen beslissing over genomen.

---

³³ <https://www.energiesparen.be/monitoring-en-evaluatie/rapporten>